

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I — Nr. 8

VINERI 25 Iunie 1971

12 PAGINI — 1 LEU

ZIUA ÎNVĂȚĂTORULUI

Ziua învățătorului! Să fie oare nevoie de o zi a lui pentru a ne aduce aminte de el? Să fie oare copil sau om mare care să-și fi uitat învățătorul? Asta nu înseamnă că se gîndește toată ziua la el, dar că el este prezent în sufletul lui, în structura lui spirituală, din prima zi cînd s-a dus cu ghiozdanul în spate, ca o ranită de joacă, la școală, și cît trăiește din cunoașterea de carte deprinsă de la acel om.

Manifestările de dragoste de la om la om, de la bărbat la bărbat, sînt rare și discrete; rareori se manifestă prin vorbe directe. Învățătorul este poate singurul bărbat față de care altul își mărturisește clar un sentiment de dragoste în care este și recunoștință și admirație și, de multe ori, și venerație.

Nu este știutor de carte, adică individ format în esența lui umană de strădania și căldura unui învățător, care să nu țină minte toată viața chipul și bunătatea acestuia. Scriitorii, care au în indeletnicirea lor mărturia sentimentelor, și-au divinizat în scrieri învățătorii lor, primii lor dascăli. A făcut-o Sadoveanu, a făcut-o înaintea lui Creangă. Ne-au transmis numele lor ca și cum ar fi al unui al doilea părinte. Și este chiar, în adevăr, ceva de părinte în fiecare învățător. El trebuie să aibă și bunătatea, și răbdarea, și înțelegerea părintească pentru a învăța copiii cu înfinitatea lor de caractere. Și trebuie ca el însuși să se adapteze unei psihologii de părinte, cu toată responsabilitatea implicată. El trebuie să aibă darul de a înțelege mulțimea aceea de mică omenire de care trebuie să se apropie pentru a o înțelege. Și, în definitiv, învățătorul fiecărui este, dintr-un punct de vedere, părintele nostru, căci el ne creează individualitatea noastră spirituală. De la el purced și cele mai înalte cunoștințe de mai târziu, ale celui mai învățat om. Muncii lui, indeletnicirii lui, care nu este, toată, decît dăruire, merită în adevăr să-i dăruim ca recunoștință amintirea unei zile, prețuirea unei zile care să însemne un omagiu. Căci altfel, de ce ziua lui? Altfel, în vechiul regim, învățătorul avea o soartă penibilă. Salariul lui era de miserie, pentru o muncă repetată pînă la nebunie, penibilă dacă nu-ți simți în tine rostul și marea. Atunci, drept omagiu aruncat de societatea strîmbă, cu o ostentativă fudulie și cinism, i se spunea „apostol”.

I se decernase acest titlu, pentru a-și accepta soarta.

În zilele noastre, învățătorul nu mai e nici martir, nici apostol. E numai om. Un om de-o factură sufletească aparte, care-și face el singur, prin superioritatea lui spirituală, o mîndrie din munca pe care o duce și care stă la temelia progresului neamului său.

Azi, ziua lui înseamnă cinstită nobletea indeletnicirii unui om, a înălțimii lui sufletești, iar nu un omagiu umilînței suportate cu resemnare. Azi, învățămintele morale pe care le propagă, și care vor sta la temelia înălțării unui om nou, cu alte valori etice, nu-i mai silesc conștiința ca atunci cînd avea a preamări avuția, exploatarea, lăcomia, puterea urii și violența ei lipsită de simțul dreptății. Învățătorul este, azi, crescut și învățat el însuși la o înaltă școală morală, un om cu un înalt sentiment de mîndrie și demnitate. El își duce, în modestie, o muncă de o mare importanță, perfect conștient, perfect împăcat în conștiința sa, știind că el pune prima piatră de temelie la ridicarea unei lumi noi, mai dreaptă și mai bună.

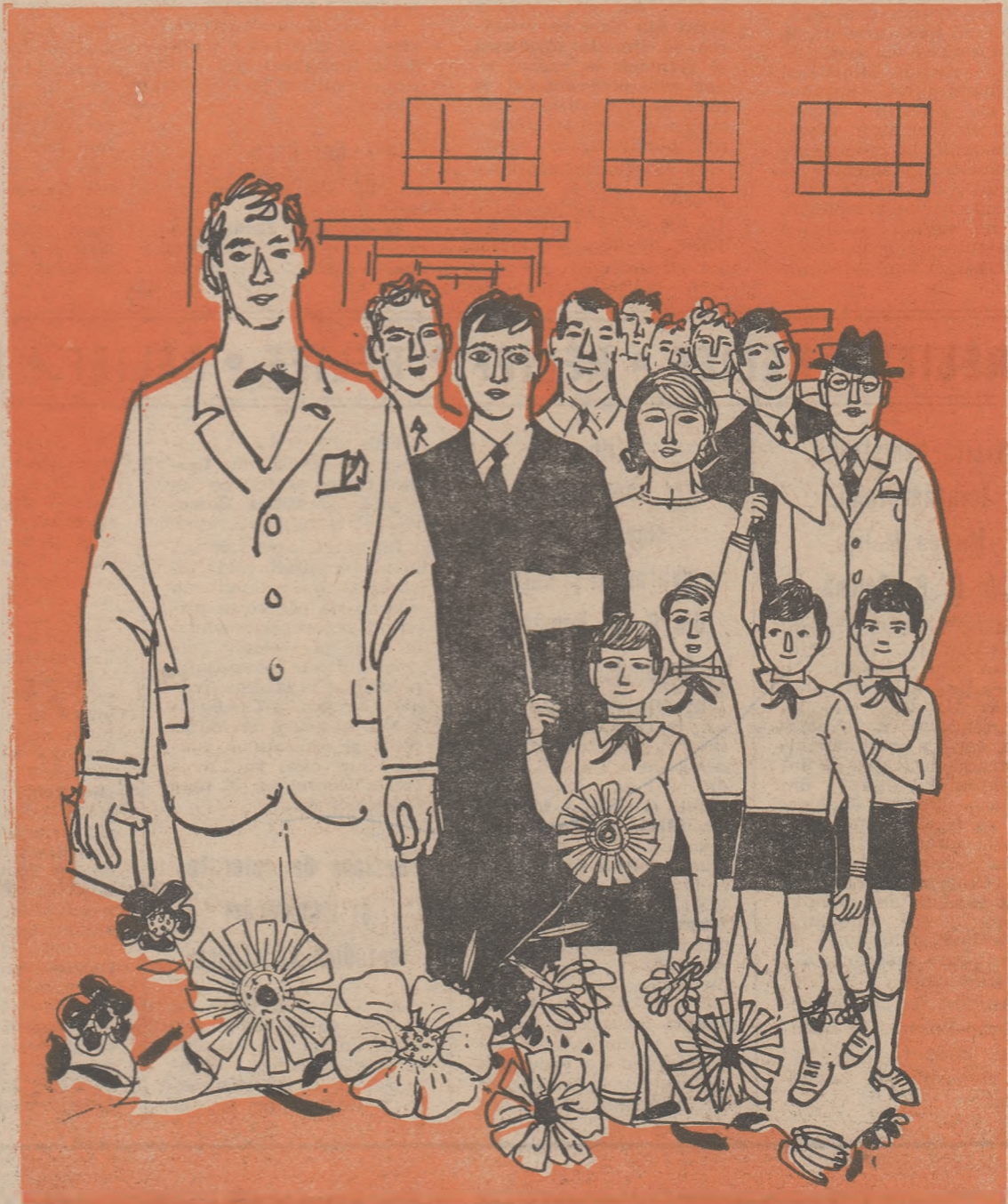
Ziua învățătorului este ziua sa. Dar este mai cu seamă — dacă sîntem perfect conștienți — ziua noastră, cea care aduce aminte de începutul cunoașterii, al acelei cunoașteri care transformă lumea brută în una nobilă, a spiritului uman, în care omul este stăpînul naturii. Fără învățătorul acela, de care fiecare dintre noi ne aducem aminte, nu mai ajungeam stăpîni ai forțelor naturii — victorie pe care a hotărît-o cunoașterea ce nu se poate concepe fără învățătura primelor litere de alfabet și a primelor cifre.

Iată, după 70 de ani, port în minte și în inima mea chipul învățătorului meu, Lăzărescu, acel om scund, încovoiat de greutatea vîștii și de existența nedreptății din satul lui. Memoria învățătorului, aducerea lui aminte, e lungă; e fără uitare.

În ziua asta a lui e mai prezentă. Fără ea nu l-am uita, dar chipul lui ar fi ca într-o fotografie de pe a cărei sticlă nu s-a șters de mult praful.

Să o facem cu recunoștință. Sîntem în mare parte din noi, poate în ce avem mai bun, fii ai lui.

DEMOSTENE BOTEZ

Desen de GION MIHAIL

Admirație și stimă

Am amintiri foarte vechi despre munca învățătorilor de pe vremuri, a învățătorilor de la țară, datorită faptului că, în anul 1900, fratele meu cel mai mare își începea cariera de dascăl în unul dintre satele din nordul fostului județ Putna, iar eu intram în prima clasă a gimnaziului din orașul meu natal, Tecuci. Mă duceam destul de des, mai ales în vacanța de vară, la fratele meu și aveam astfel prilejul să citesc Anuarul pe care îl publica Asociația învățătorilor din timpul acela. Totodată, puteam vedea „pe teren”, cum se zice, bineînțeles cu ochii mei de copil, ce putea să realizeze, în condițiile de atunci, un tânăr absolvent al școlii normale lucrînd concomitent cu elevii celor cinci clase. De atunci cred că s-a născut în mine sentimentul de admirație de care nu-mi dădeam prea bine seama, dar care s-a dezvoltat ulterior, pentru sutele și miile de învățători care, ei cei dintîi, puneau în mîna copiilor de 7 ani condeiul și îi deprindeau

să facă primele litere și cifre, să silabisească cuvintele mai lungi și să se inițieze încet, încet, în tainele învățaturii.

Cu timpul, lucrurile s-au schimbat. Încă în epoca dintre cele două războaie s-au făcut progrese din punctul de vedere al condițiilor muncii de copiii din primele clase. Cît despre epoca de după 23 August și, mai ales, de după instaurarea regimului nostru democrat, situația, așa cum o cunoaște toată lumea, se prezintă cît se poate de favorabil, pentru ca, pe de o parte, osteneala învățătorilor să nu se trosească pentru lucruri de prisos, iar pe de altă parte, progresul copiilor să se realizeze mai repede și cu rezultate superioare.

După părerea mea, învățătorii, în sensul la care m-am referit pînă acum, au, în formarea viitorilor oameni de care avem nevoie în toate ramurile de activitate, un rol mai important decît profesorii de liceu și decît cei de universitate. Cred că de felul cum începe un copil la vîrsta de

6 ani să-și însușească primele cunoștințe, să se formeze din punct de vedere educativ, depinde în gradul cel mai înalt dezvoltarea lui ulterioară. Evident că nu numai școala contribuie la această dezvoltare, dar contribuția ei este, într-un anumit sens, hotărîtoare. Dacă în clasa a V-a, în terminologia noastră actuală, intră copiii care au avut învățători la înălțimea cerințelor noastre, de astăzi, munca profesorului din clasele următoare, pînă la terminarea liceului, este, în multe privințe, nu numai ușurată dar și cu sorți mari și siguri de izbîndă. Aceeași afirmație o pot face, fiindcă pornește din aceeași convingere, și cu privire la absolvenții liceului care vin la universitate și la celelalte institutii de învățămînt superior. Legătura dintre cele trei grade de învățămînt este

Acad. IORGU IORDAN

(Continuare în pag. a 11-a)

MĂSURI PENTRU PERFECTIONAREA INVĂȚĂMÎNTULUI

Școli, secții și clase noi,
cu predare în limba
naționalităților
conlocuitoare

În cadrul acțiunilor de perfecționare a învățămîntului de toate gradele, în conformitate cu hotărârile de partid, Ministerul Învățămîntului, împreună cu celelalte organe centrale care au în subordine școli, la propunerea organelor județene de partid și de stat, au stabilit măsuri de completare cu noi unități a rețelei existente de școli, secții și clase în care predarea

se face într-una din limbile naționalităților conlocuitoare.

Începînd cu anul școlar 1971—1972 se vor înființa pe lângă unitățile școlare și secțiile care funcționează în prezent, noi licee de cultură generală, în care predarea se va face într-o singură limbă — maghiară sau germană.

Ziarele de sîmbătă, 10 iunie 1971, inserează listele noilor licee cu predarea în limba maghiară și a liceelor cu predarea în limba germană.

Pentru anul școlar 1971—1972 se vor organiza secții sau clase cu predarea în limbile maghiară și germană în cadrul unor școli profesionale și licee de specialitate. Lista lor a fost, de asemenea, publicată în ziare.

În funcție de rezultatele concursului de admitere, de posibilitățile existente, de dorințele elevilor și părinților, se vor

putea constitui clase cu limba de predare a naționalităților conlocuitoare și la alte unități școlare.

La concursul de admitere, în toate școlile profesionale și liceele de specialitate, candidații aparținînd naționalităților conlocuitoare pot susține probele scrise, orale și practice în limba maternă la obiectele pe care le-au studiat în această limbă, asigurîndu-se în acest scop în componența comisiilor de concurs, cadre didactice de specialitate care cunosc limba maternă a candidaților.

În cererile de înscriere, acești candidați vor menționa limba în care doresc să susțină probele de concurs.

Noi licee de specialitate

Ministerul Învățămîntului aduce la cunoștință că, în afara liceelor de

specialitate existente, cuprinse în Indrumătorul privind admiterea în aceste licee pentru anul școlar 1971—1972, se mai înființează noi unități de învățămînt.

Ziarele de sîmbătă, 19 iunie 1971, au publicat lista celor 43 de noi licee de specialitate, precum și probele concursului de admitere la specialitățile noi introduse în nomenclator.

La concursul de admitere, candidații aparținînd naționalităților conlocuitoare pot susține probele scrise și orale în limba maternă la obiectele pe care le-au studiat în această limbă, asigurîndu-se, în acest scop, în componența comisiilor de concurs, cadre didactice de specialitate care cunosc limba maternă a candidaților.

În cererile de înscriere acești candidați vor menționa limba în care doresc să susțină probele de concurs.

•RELIEF • RELIEF • RELIEF • RELIEF • RELIEF • RELIEF

Vizita ministrului Învățămîntului, Mircea Malița, în R. P. Polonă

Marți la amiază a părăsit Capitala, îndreptîndu-se spre Varșovia, o delegație a Ministerului Învățămîntului, condusă de ministrul Mircea Malița, care la invitația ministrului educației și învățămîntului superior din Polonia, Henryk Jablonski, va face o vizită în această țară.

La plecare, pe aeroportul Otopeni, delegația a fost condusă de membri ai conducerii Ministerului Învățămîntului, de funcționari superiori din acest minister.

Au fost de față ambasadorul Poloniei la București, Jaromir Ochoduzko, și membri ai ambasadei.

Întîlnire între reprezentanții sindicatelor de învățămînt și cultură din R. S. România și R. S. F. Iugoslavia

În zilele de 13—16 iunie a.c., la Timișoara, s-a desfășurat o întîlnire între o delegație a Uniunii sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, formată din Maria Stănescu, președinte al Comitetului Uniunii, Elena Cojan, secretar al Comitetului U.S.I.S.C., Maria Petreșcu, președinta Comitetului sindicatului învățămînt Timișoara, membră a Comitetului U.S.I.S.C., și Dușan Sablici, directorul Liceului nr. 10 din Timișoara și o delegație a Federației Sindicatelor lucrătorilor din domeniul activităților

sociale din R.S.F. Iugoslavia, compusă din Ljubica Dukić, președinta Federației și Milica Boscović, secretară a Federației.

Întîlnirea, care a decurs într-o atmosferă caldă, tovarășească, a prilejuit un schimb de păreri cu privire la preocupările actuale și de perspectivă ale celor două organizații, precum și la stadiul pregătirilor pentru Conferința europeană a organizațiilor și asociațiilor educatorilor, care va avea loc la Dubrovnik în luna octombrie a.c.

Sesiune de referate și comunicări metodico-științifice

A devenit de acum o tradiție ca la finele fiecărui an de învățămînt cadrele didactice maraureșene să se reunească în cadrul unei sesiuni

de referate și comunicări metodico-științifice. Ediția din acest an — a treia — organizată de Inspectoratul școlar județean și Casa corpului didactic, a marcat o treaptă ascendentă pe linia bogatei activități de cercetare științifică și perfecționare profesională a dascăliilor baimăreni.

Luni, 21 iunie a.c., în ședință plenară, după cuvîntul de deschidere rostit de prof. Andrei Bălan, inspector școlar general, au vorbit tovarășii Gheorghe Pop, membru supleant al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean Maramureș, conf. univ. dr. Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului, și prof. univ. dr. doc. Anatolie Chirceș, prorector al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj.

În cadrul celor 11 secții ale sesiunii au fost prezentate peste 70 de comunicări științifice și referate metodice.

CENTENARUL LICEULUI PEDAGOGIC DIN CLUJ

Sîmbătă, 19 iunie a.c. Liceul pedagogic din Cluj a sărbătorit împlinirea unui veac de activitate didactică și educativă. La festivitățile închinace acestui eveniment au luat parte tovarășii Aurel Duca, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Cluj al P.C.R., președintele Comitetului executiv al Consiliului popular județean, Dan Marțian, prim-secretar al Comitetului Central al U.T.C., ministru pentru problemele tinereții, conf. univ. dr. Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului, prof. univ. dr. docent Ștefan Pascu, rectorul Universității „Babeș Bolyai” din Cluj, alți reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, oameni de știință, cultură și artă, directori și delegații ale unor licee din Blaj, București, Sibiu, Craiova, foști și actuali profesori și elevi ai Liceului pedagogic clujean.

Festivitățile au început, în cursul dimineții, în noua și modernă clădire a Liceului pedagogic, cu o sesiune de comunicări științifice. Revelatoare pentru orientarea tematică a acestor comunicări sînt înseși titlurile

lor, dintre care amintim: „Probleme ale conducerii pedagogice a școlii” de conf. univ. dr. Traian Pop, „Dascălul — animatorul vieții social-culturale a satului” de Roman Moraru, Ion Beu și Dumitru Mircea, „Valoarea educativă a predării științelor în liceul pedagogic” de prof. univ. dr. docent Victor Pop, prof. Victoria Moraru și prof. Veturia Sendrușiu etc. După încheierea lucrărilor sesiunii a avut loc festivitatea de dezvelire a bustului cărturarului ardelen Gheorghe Lazăr, operă a sculptorului Cornel Medrea. Tovarășul Trofin Simeșcu, prim-vicepreședinte al Consiliului județean, a dat citire Decretului Consiliului de Stat prin care se atribuie Liceului pedagogic din Cluj numele lui Gheorghe Lazăr.

În aceeași zi, la amiază, în sala Teatrului Național din Cluj a avut loc o adunare festivă, în cadrul căreia profesorul Valer Popa, directorul Liceului pedagogic a evocat cîteva momente din istoria acestei școli, afirmarea tradiției acesteia și succesele obținute în ultimul sfert de veac.

Adresînd corpului profesoral al școlii călduroase felicitări și urări de noi succese din partea

Comitetului județean de partid și a Consiliului popular județean, tovarășul Aurel Duca a insistat, printre altele, în cuvîntul său, asupra însemnătății liceelor pedagogice pentru învățămîntul din întreaga țară, precum și asupra perspectivelor dezvoltării lor în următorii ani.

La rîndul său, tovarășul Traian Pop, fost elev al școlii, a transmis felicitările și salutul Ministerului Învățămîntului. Vorbitorul a subliniat totodată locul de cinste pe care l-a ocupat, de-a lungul celor o sută de ani de existență, distinsul liceu clujean în dezvoltarea spiritualității române, contribuția sa la progresul învățămîntului românesc contemporan.

În cuvîntul său, tovarășul Dan Marțian, a apreciat activitatea organizației U.T.C., prezența ei în viața cultural-artistică a orașului și a școlii.

La sfîrșitul adunării festive, participanții au adresat o telegramă Comitetului Central al P.C.R., tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU.

Festivitățile s-au încheiat cu un program cultural-artistic prezentat de formațiile Liceului pedagogic.

POSTA

redacției

ELEONORA MAFTEL, Alexandria. De acord ca publicația noastră „să fie folosită pentru dezbaterile ce se cer în legătură cu întocmirea manualelor școlare”. Dar să publicăm studii monografice despre scriitori? Nu! Cu asta se ocupă publicațiile de profil literar.

ELENA BARBU, comuna Leu, jud. Dolj. Adresați-vă inspectoratului școlar județean. Vă va furniza toate amănunțele necesare.

A.S., județul Mehedinți. Toate problemele ridicate de dv. trebuie rezolvate pe plan local. N-am ajunge la nici un rezultat dacă Ministerul Învățămîntului sau alt for central ar sta să se ocupe de fiecare fleac, dacă ar trebui să decidă dacă este bine sau nu să se facă „un plan de muncă aprobat (vizat) de primar pentru oamenii de serviciu din școală încadrați cu un sfert de normă. Atunci directorul de ce mai este în școală? Prea ne-am obișnuit să primim pentru toate treburile indicații, instrucțiuni, circulare. Cu sau fără plan, școala trebuie să fie curată!

Prof. GH. NECHITA, Fălticeni; prof. GH. BOBEL, comuna Bărbătești, Vilcea: După cum am mai anunțat și cu al prilej la această rubrică, precizăm încă o dată că revista noastră nu publică poezii. Nu vă sfătuim să vă adresați nici altor reviste, deoarece versurile trimise nouă sînt de un scăzut nivel artistic.

Inv. GH. MEREUȚĂ, Birlad: Aveți dreptate: climatul familial joacă un rol preponderent în formarea personalității copilului; iar comportamentul părinților, al celorlalți membri ai familiei îl va servi acestuia, în orice moment, drept exemplu. Dv., în scurtul articol ce mi l-ați trimis, vreți să epuizați însă toate aspectele educației copilului în familie. Și, evident, n-o puteți face decît în mod general, enunțativ, de unde impresia de lucruri comune, arhicunoscute de orice educator — părinte sau cadru didactic.

COZAR RODICA, Brașov: Conform regulamentului liceelor de cultură generală, puteți da diferența la liceul seral, după promovarea clasei a IX-a a școlii generale de 10 ani, numai dacă ați depășit vîrsta de 16 ani și sînteți angajată în cîmpul muncii (art. 191, al. e). Conform aceluiași Regulament (Anexa nr. 6, pag. 180), examenul de diferență se dă, pentru anul II al liceului seral, din următoarele obiecte: 1. A doua limbă modernă; 2. Limba latină; 3. Istoria.

Prof. CONSTANTIN BUNOIU, Ghindeni, jud. Dolj: Bănuim că la școala dv. se produc nereguli, încălcări grosolane ale normelor de etică, dacă dv. ne solicitați răspuns la întrebări de genul: „Elevi lipsă la oră și primind note, se poate?” Vă rugăm să puneți mina pe un regulament școlar și să procedați întocmai cum scrie acolo.

Sugerăm cu acest prilej Inspectoratului școlar al județului Dolj să se intereseze cum s-au încheiat situațiile de sfîrșit de an la Școala generală de 10 ani din satul Ghindeni, comuna Malu Mare.

Tribuna școlii

EDITATĂ DE
MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
ȘI
UNIUNEA SINDICATELOR
DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Scintei nr. 1
București
Tel: 17 60 20

Prolog la o dezbatere despre:

După cum s-a mai anunțat, în zilele de 29 și 30 iunie a.c. se vor desfășura în cadrul cercurilor pedagogice, organizate pe specialități, consfăturile anuale ale cadrelor didactice. Tema dezbaterilor din acest an va fi „Intărirea caracterului aplicativ al învățămîntului”. În momentul de față, responsabilii cercurilor pedagogice au și elaborat, sub îndrumarea Inspectoratelor școlare, referatele care se vor prezenta în cadrul consfăturilor.

Anticipînd asupra chestiunilor care vor fi luate în discuție la aceste consfătuiri, am solicitat citorva dintre colaboratorii noștri să se pronunțe în legătură cu problemele a căror elucidare o considerăm în primul rînd necesară, la diferite obiecte de învățămînt, în cadrul tematicii date.

Fără pretenția de a avea un caracter orientativ opiniile pe care le reproducem mai jos conțin, sperăm, câteva sugestii oportune.

Prof. univ. HARALAMBIE

IONESCU, Institutul Politeh-

nic București :

Un învățămînt modern nu se poate desfășura în afara condițiilor structurale ale conceptului de societate. Matematica, într-un astfel de învățămînt, nu se predă și nu se învață pentru ea însăși, ci pentru a deveni unul din instrumentele de lucru practic pus la îndemîna specialiștilor. Ea are menirea de a da rigurozitatea, exactitatea, siguranța și puterea de verificare care garantează productivitatea și deschid calea progresului.

Matematica se predă pentru puterea ei constructivă, care și cînd nu furnizează direct cheia unor secrete științifice dă indicații sigure pentru construirea acesteia. Matematica trebuie să fie instrumentul care modelează gîndirea în forma ei cea mai cuprinzătoare, stîrnește fantezia și ajută în creația productivă. Ea trebuie să fundamenteze, să coreleze și să influențeze modul de gîndire al elevului din liceul teoretic, din liceul de specialitate, din școala generală.

Nu folosirea matematicii ca abstractizare trebuie să fie suportul unei metodologii de predare, ci tocmai posibilitatea ei de utilizare în lucrări imediat aplicative. Pentru acest considerent, socotînd cele trei trepte ale învățămîntului într-o relație de strînsă interdependență, metodele de lucru — valabile pentru toate trei — trebuie să pornească de la cunoașterea elementelor practice care conduc spre abstractizare. Evident, teoria mulțimilor formează baza structurală a matematicii. Dar, în primele trepte ale învățămîntului, numai intuiția poate fi aceea care să ducă la folosirea unor noțiuni fundamentale. Cel care predă matematica pe aceste trepte ale școlii nu trebuie să aibă drept scop formarea unui specialist, ci formarea unui om care să poată utiliza matematica mai tîrziu, ca element structural, în concepțiile lui.

În acest context, una dintre cele mai indicate metode de studiu mi se pare a fi metoda problemelor aplicative, conduse pînă la înțelegerea stadiului de abstractizare către care tinde întotdeauna matematica. În modul acesta, din punct de vedere metodic, se parcurg toate căile pedagogice care permit să se pătrundă, într-adevăr, sensul gîndirii generale.

Prof. GH. DASCĂLUI, directorul Liceului din Babadag, iud.

Alcea :

Predarea actuală a unor obiecte cu vădite posibilități de aplicare în practică a cunoștințelor teoretice nu depășește, uneori, stadiul demonstrării utilității acestor cunoștințe și astfel rămîne tot la nivelul teoriei. Multe din aplicațiile „practice” nici nu ating cel puțin pragul practicii autentice, căci ele se consumă nu rareori la tablă (care se umple de formule, soluții, desene etc.) și dispar odată cu ștergerea acesteia. În cadrul asistențelor la ore, în calitatea mea de director, caut să determin o depășire a acestui prag de „aplicare” teoretică.

Intocmirea schemelor unor aparate, demonstrarea principiilor de funcționare a acestora, a unor reacții etc., oricîtă pricepere și pregătire teoretică ar dovedi ele, nu înseamnă aplicare practică, ci pur și simplu o transpunere în diverse simboluri a unor idei. Omul trebuie să învețe cum să folosească mijloacele de muncă pe baza unor principii, nu doar principii fără posibilitate de aplicare. Adevărata aplicare practică este aceea care are ca rezultat un produs — fie el obiect, fie el idee etc. De aceea, un obiectiv al planului nostru de muncă este transformarea elevului dintr-un element care

contemplă într-un factor dinamic, de re-creare, la dimensiuni mai mici, a unei realități practice.

Vorbînd de necesitatea întăririi caracterului aplicativ al cunoștințelor, nu putem să pierdem din vedere nici pe cel al deprinderilor pe care căutăm să le formăm prin activitățile tehnico-productive din planul de învățămînt. Pentru că nu orice deprindere de muncă practică ne interesează în condițiile vieții de azi — deci are aplicativitate. La ce ar mai servi — să spunem, exagerînd — deprinderea măcinatului boabelor de grîu cu ajutorul rîșnițelor și pietrelor folosite de strămoșii noștri ?

Prof. dr. docent GRIGORE

POSEA, Universitatea Bucu-

resti :

Este bine știut că geografia, ca disciplină de învățămînt urmărește să dea elevilor cunoștințe generale privind mediul natural în raportul său cu societatea omenească, să contribuie, în ultimă instanță, la formarea unei „gîndiri geografice”. Prin poziția ei de știință de legătură între științele naturii și științele sociale, geografia are un rol deosebit de important în formarea la elevi a unei concepții materialist-dialectice. În această ordine de idei trebuie arătat că geografia, îndeosebi în zilele noastre, a căpătat un puternic caracter aplicativ, ajutîndu-l efectiv pe om în acțiunea sa de stăpînire și valorificare a naturii.

Creșterea caracterului aplicativ al geografiei este o temă complexă pasibilă de largi discuții, de aceea am dori să ne oprim puțin asupra locului aplicațiilor practice în activitatea cu elevii, care au o importanță deosebită, prin aceea că ajută la consolidarea cunoștințelor, la formarea unor deprinderi noi, la exersarea capacităților creatoare, la stimularea creativității etc.

Lucrul cu harta constituie o aplicație specifică a geografiei; trebuie să-l învățăm pe elevi să construiască ei înșiși hărți geografice, la anii mai mari chiar unele hărți speciale (ale reliefului, apelor etc.), să-i învățăm să poată construi schițe de teren, planuri. Lucrul cu harta înseamnă și studierea unor fenomene geografice pe hartă, a cauzelor lor. Un exercițiu util ar fi, de exemplu, propunerea unei teme de acest fel: trasarea unui drum între anumite localități care să țină seama de toate condițiile naturale de pe teren și să le îmbine în mod optim. Aplicațiile de laborator, de preferință în grupuri mai mici de elevi, au ca scop reproducerea la scară a unor fenomene din natură (eroziunea apelor, acțiunea vîntului, probleme de geografie matematică), care sînt foarte intuitive în înțelegerea fenomenelor. Tot aici este utilă recunoașterea diferitelor roci și minerale.

O importanță deosebită ar avea o elaborarea studiului monografic al unei regiuni, al unei văi, al unui sat etc. (tema poate fi aleasă în funcție de condițiile locale). Asemenea studii ar dezvolta spiritul de muncă independentă, creativitatea, căutarea continuă, ar duce la exersarea unui anumit stil de muncă.

Sîntem convinși că discuțiile din consfătuiri vor sugera numeroase căi și mijloace care să ducă la întărirea caracterului aplicativ al geografiei.

ION HÎNGULEȘTEANU, în-

vătător, gr. I. Școala generală

nr. 195, București :

Sporirea caracterului aplicativ al cunoștințelor predate la clasă este în funcție mai ales de dascăl, de eforturile acestuia pentru ca elevul să nu considere învățătura ceva exclusiv abstract, greu asimilabil. În această

CARACTERUL APLICATIV AL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Prof. LIDIA LUPU, Liceul „N.

Bălcescu”, București :

Biologia este o știință cu un profund caracter aplicativ. La consfătuiri vom avea posibilitatea să dezbaterem importanța experiențelor și demonstrațiilor la lecțiile de biologie și căile de întărire a laturii experimentale în predare. O altă caracteristică a biologiei, de mare importanță, rezidă în faptul că prin lucrări practice elevul este pregătit pentru muncă, își însușește disciplina muncii și învață să aprecieze rezultatele ei. Repetînd fenomene din natură, experiențele ajută la formarea unei concepții materialist-dialectice despre lume, prin demonstrarea cauzalității fenomenelor.

Alt aspect: lecțiile de fiziologie animală și vegetală demonstrate experimental duc la explicarea unor fenomene care evidențiază corelația strînsă dintre funcția și structura organelor. Experiențele de fiziologie vegetală (respirația, fotosinteza etc.) îi conduc pe elevi la concluzii practice privind modul de acțiune asupra factorului biologic.

Latura aplicativă a învățămîntului biologic poate fi realizată și prin numeroase experiențe de fiziologie a omului privind păstrarea echilibrului funcțional al organismului.

Acolo unde există parcele școlare, ele pot fi utilizate pentru prezentarea în practică a acțiunii unor legi biologice, punîndu-l în același timp pe elevi în situația de „subiecți activi”, care la absolvirea școlii generale sau a liceului să dispună de capacitatea de a trece de la însușirea unor cunoștințe științifice la aplicațiile acestora.

Cercul de rachetomodele — un mijloc pasionant de aplicare practică a cunoștințelor de fizică, matematică și chimie

IDEI DEZBATERI ORIENTARI

Sintem fără indoială într-un moment al dezvoltării studiului limbii naționale în școli când trebuie să avem în vedere întreaga complexitate a structurii mijloacelor de comunicare prin limbă.

Recent s-a subliniat faptul că nu e suficient să se învețe în școli și universități cu precădere, sau exclusiv, gramatica, pentru că vocabularul pune probleme multiple și are un rol capital în cunoașterea și cultivarea limbii literare, fapt admis, se pare, în proiectele actuale ale noilor planuri de învățământ.

Dar aspectele stilistice ale limbajului constituie un domeniu de importanță evidentă pentru originalitatea și forța comunicării, studiul valorilor expresive ale limbajului poate fi foarte instructiv și educativ, prin bogăția de nuanțe, de resurse, de inventivitate cuprinsă în creația literară mai ales în folclor, în tezaurul locuțiunilor și al metaforelor populare. Ni se pare util deci să punem în relief unele probleme de stilistică pentru a sugera colegilor noștri modalități noi de abordare a studiului limbii scriitorilor, pentru a îmbogăți și adinci analiza gramaticală și literară a textelor.

Toate lecturile literare cuprind fapte de invenție stilistică, anumite întrebări particulare ale resurselor limbii, menite să rețină atenția noastră asupra unui cuvânt sau asupra unei construcții.

Tudor Vianu vorbea cu dreptate despre cele două categorii de fenomene ale comunicării: fapte de repetiție și fapte de invenție. Limbajul afectiv al scriitorilor, spre deosebire de cel logic, convențional, uzual al mesajului informativ, selectează cuvintele și construcțiile pentru a realiza un relief nou, original, distinct, al limbajului literar propriu.

Se poate spune că limbajul literar este într-un fel o sinteză a posibilităților expresive ale limbajului, dincolo de nivelul convențional al vorbirii, dincolo de limbajul standard, limbaj neutru, adesea inexpressiv. Creația literară ne-a conservat un însemnat număr de cuvinte și construcții expresive, inuzitate în prezent, adevărate rezerve ale limbajului afectiv; fără opera scriitorilor multe cuvinte și forme gramaticale ar fi dispărut de mult din limbă; la fiecare pas, întâlnim în poezie, dar și în proză, „abateri“ expresive de la

Valorile expresive ale limbajului

uzul curent, variante afective cu aspecte sugestive, alese din rezervorul limbii naționale. De altfel, stilul rezultă tocmai din ansamblul acelor particularități de limbă care ne apar ca abateri de la limba comună, actuală, de la convenție și standard, particularități care sînt nuclele expresivității, potențind frapant comunicarea, mesajul. Studiul lor lărgeste cunoașterea limbii și stimulează interesul pentru valorile estetice ale limbajului, pentru calitatea exprimării.

Dar să luăm un exemplu clasic, în stare să demonstreze importanța resurselor limbajului și calitatea inovației stilistice. Voi cita un pasaj din comentariile lui Argezi pe marginea unui vers al lui Eminescu din poema „Călin“, pasaj ales dintr-o conferință din 1943:

Probleme de stilistică

În cuibar rotind de ape peste care luna zace...

„N-aș putea să precizez — spunea Argezi — formele anterioare ale acestui stih, ieșit cu limpezimea și conturul lui din mai multe redactări evidente. Nimeni nu zice: **cuibar de ape**. Toată lumea zice: **copcă, virtej**. Dar **cuibar de ape** e plastic și frumos. Dacă în loc de **cuibar de apă**, care ar fi fost frumos numai întrucîtva, poetul ia pluralul și zice **cuibar de ape**, imaginea capătă tremurul de furnicar al undelor. E locul să mai bănuim că, înainte de **cuibar rotind de ape**, fusese **cuibar rotund de ape**: numai forma cuibarului, fără mișcare. **Cuibar rotind de ape** exprimă tot ce trebuie și acest rezultat poetul l-a obținut succesiv. **Peste care luna zace** e o imagine de completare, din cele familiare poetului, dar ea dă tabloului așternut și pune un punct de răcoare în mișcarea cuibului de ape. **Cuibar** e și el un cuvânt căutat și lucrat. Instinctiv, relativ la limbă, poetul trebuie să fi scris întâi **cuib** și numai după aceea **cuibar**, dînd versului și ritmul. Inversiunea: **peste care luna zace**, cu verbul la urmă, îi dă versului o putere absentă din construcțiile directe. Asta s-ar putea chema stil. **Stilul** pare să fie meșteșugul de a da cuvintelor duritate, relief, culoare și însuflețire“.

Sînt în acest scurt comentariu cîteva idei fundamentale pentru înțelegerea

importanței limbajului poetic, a valorilor estetice ale stilului scriitorilor. Mai întii, aspectul valorificării resurselor limbajului în general, apoi **faptul depărtării stilului poetic de limba uzuală, de aspectul comun al vorbirii**; ideea de căutare, de selecție din variantele posibile subliniază rolul esențial al sinonimelor; mai departe, un fapt deosebit de important, **cuvîntul ales este așezat în vecinătăți neașteptate, într-o construcție la care nici nu ne-am fi gândit poate**.

Definiția stilului, în formularea simplă și originală a poetului, este cu adevărat memorabilă: **stilul este un meșteșug, evident, ca rezultat al unui efort de înnoire, de selecție, de îmbinare nouă a cuvintelor, ca rod al unei experiențe creatoare, ca reflex al culturii și sensibilității autorului**. Scopul selecției întreprinse de acesta în tezaurul întreg al limbii naționale este de a obține, prin fraza construită într-o anumită formă, prin succesiunea cuvintelor într-o anumită legătură, **o putere nouă a contextului, o valoare nouă a cuvintelor uzuale, un alt relief al comunicării, deci nuanțele noi și sugestive ale imaginii gândite**.

Ceea ce poate surprinde adesea în textele literare este **calitatea neașteptată a unor nuclee stilistice**, în care cuvîntul de uz curent se încarcă surprinzător cu valori pe care abia le putem bănuși, abia le putem explica; mai mult: **numai literatura are facultatea de a reinvia elemente de vorbire veche, depășită, uitată, pentru a localiza și data ideea sau personajul**; numai literatura poate asocia cuvinte care nu au stat poate niciodată alături, care în uzul actual aparțin unor registre diferite de comunicare; numai în creația stilistică a scriitorilor adevărați reinvie vechile cuvinte și construcții ale limbii, peste care s-au așezat noile straturi lexicale și tipare aduse de civilizația nouă. Tocmai de aceea, limbajul literar, ca sferă de întretăiere și de valorificare a elementelor unui fond expresiv mult mai mare decît acela al limbajului curent, este deosebit de instructiv, cînd vorbim de cunoașterea și cultivarea limbii literare naționale.

Cercetările actuale în domeniul stilisticii consideră valorile expresive ale limbajului literar ca fapte obiective ale comunicării, ca dovezi concrete ale capacității infinite de nuanțare a exprimării individuale. Prin valorile expresive ale limbajului putem înțelege mai exact și mai adînc originalitatea și bogăția limbii literare de astăzi.

Conf. univ. GH. BULGĂR

Exprimarea naturii în „Limbajul“
artei plastice

Conducerea științifică a școlii

Opinam în articolul „Etapile luării deciziei“ publicat în nr. 4 al „Tribunei școlii“ pentru următoarele faze de respectat în luarea și aplicarea oricărei decizii: delimitarea problemei în care trebuie să adoptăm o hotărîre; adunarea informațiilor necesare elaborării deciziei; stabilirea alternativelor de rezolvare a problemei respective, luarea deciziei propriu-zise și controlul îndeplinirii ei.

În legătură cu stabilirea problemei — cu alte cuvinte, precizarea obiectului deciziei, a domeniului în care este necesar să luăm o hotărîre — este util să avem în vedere că există două categorii de probleme care pot sta în fața unui director de școală la un moment dat. Una este categoria problemelor care apar independent de voința lui, fără să fie provocate de el sau să depindă de el. De exemplu, situațiile create de creșterea sau descreșterea populației școlare (și acestea putînd fi în funcție de variații factori: construcția de noi unități industriale în raza școlii, de noi cvartaluri de locuințe etc.), diferitele cazuri de indisciplină ale unor elevi, manifestări care țin de etica profesională a unor cadre didactice etc.

O a doua categorie de probleme o constituie cele pe care le determină conducătorul însuși, în năzuința lui de a obține rezultate cit mai bune în activitatea desfășurată de colectivul său. Bunoară, el își poate propune să îmbunătățească pregătirea tehnico-productivă a elevilor prin lărgirea și perfecționarea bazei materiale adecvate: crearea de ateliere sau de terenuri experimentale, modernizarea dotării laboratoarelor ș.a. În același scop, al îmbunătățirii pregătirii elevilor, el își poate propune intensificarea con-

PRECIZAREA OBIECTULUI DECIZIEI

trolului calității lecțiilor — printre altele — prin introducerea în școală a mijloacelor auditive moderne de control ș.a.m.d.

Literatura de specialitate atrage atenția, pe bună dreptate, asupra distincției ce trebuie făcută între adevăratele probleme în care se impune decizii și falsele probleme. Conducătorul — spune Ralph M. Stogdill în „Studiul predictiv al modelelor de muncă în conducere“, efectuat împreună cu un colectiv — alege acele aspecte ale sarcinii pe care le consideră el că ar constitui o problemă. Alegerea aceasta este, așadar, în funcție de importanța pe care o dă el unui fenomen sau altul, care, la rîndul ei, depinde de preocupările lui personale, de înclinațiile lui sau, pur și simplu, de părerea pe care și-a format-o anterior. „Astfel cum o pricepe el — subliniază același autor — problema poate reflecta mai degrabă propriile lui predilecții și sistemul personal de valori, decît o adevărată evaluare obiectivă a sarcinii, așa cum ar putea fi făcută de către un juriu de observatori din afară“. Așa că se poate întîmpla ca directorul să considere foarte important un lucru minor și să mobilizeze energiile pentru rezolvarea lui, lăsînd pe planul al doilea alte aspecte, cu adevărat însemnate. De aceea, o primă datorie a conducătorului este să se detașeze de toate înclinațiile și preferințele sale personale și să chibzuiască în mod obiectiv asupra importanței problemelor, analizîndu-le în contextul întregii munci și numai după aceea să treacă la elaborarea deciziilor sale. Una din cele mai sigure căi care duc la stabilirea unor obiective concrete realiste și necesare este consultarea colectivului de conducere a școlii, a specialiștilor, părinților și chiar a elevilor în probleme în care aceștia pot

să aducă o contribuție.

Dar chiar dacă nu se întîmplă prea des ca alegerea problemei făcute de director să nu coincidă cu ceea ce ar stabili „un juriu de observatori din afară“ — vreau să spun că și atunci cînd directorul reușește să fie foarte obiectiv, să nu considere fundamentale problemele lipsite de importanță — prezența lui în munca școlii își pune amprenta asupra acesteia. „Conducătorii — spune același Ralph M. Stogdill — duc cu ei un stil personal de conducere în care se reflectă personalitatea și chiar temperamentul lor. De aceea, dacă din dorința personală sau printr-o decizie a forurilor superioare, un director trece să conducă o altă școală, după circa zece ani de muncă aici, noua unitate va arăta aproximativ la fel cu cea din care a plecat“.

Bineînțeles, modul în care directorul școlii vede problemele fundamentale ce se pun în fața instituției pe care o conduce este și în funcție de spiritul vremii, după cum atrag atenția numeroși specialiști în problemele managementului. Pentru școală, în spiritul vremii de astăzi — spre deosebire de acela din urmă cu 30—40 de ani — sînt mașinile de învățat, creșterea valențelor formative ale procesului instructiv-educativ, stimularea energiilor creatoare ale elevilor etc. — așa încît un mare număr de probleme sînt impuse de aceste orientări, specifice școlii moderne. Dacă directorul le sesizează sau nu, și le acordă importanța cerută — aceasta este în funcție nu numai de înclinațiile, preferințele și temperamentul său — dar și de măsura în care a reușit să înțeleagă spiritul vremii și să se identifice eu el.

I. GH. BORCA

Renovarea predării istoriei

Necesitatea modernizării, a renovării în predarea istoriei pornește, în primul rând, de la cantitatea mare de informație pe care o oferă cercetarea științifică atât în ce privește trecutul, cât și contemporaneitatea. Materialul informativ nou (mai ales cel referitor la contemporaneitate) care se adaugă continuu la cel deja existent impune o riguroasă selecție a ansamblului elementelor pe care le comunicăm elevilor, cu grija de a nu le încălca memoria „cu ceea ce este disponibil în memoria publică a bibliotecilor și centrelor de documentare, a publicațiilor tipărite sau a filmelor ce pot fi proiectate”¹⁾. De altfel, majoritatea profesorilor de istorie din țara noastră au căzut de acord asupra necesității de a se selecta permanent cantitatea de date și fapte care trebuie să fie transmise elevilor prin predarea istoriei, cerind cu insistență îmbunătățirea programelor și manualelor școlare.

În ultima vreme, s-au adus serioase critici sistemului actual de predare concentrată a istoriei în școala noastră de cultură generală. Critica nu se referă la sistemul concentrat propriu-zis²⁾, ci la modul cum se realizează el. S-a arătat că actualul sistem concentrat de predare a istoriei nu duce la o diferențiere calitativă mai evidentă între modul de predare a istoriei (în special a istoriei universale) la școala generală pe de o parte și la liceu, pe de altă parte. Reluarea materiei vizează mai mult o amplificare a elementului informativ (deci o creștere cantitativă — de fapte, de date, de nume de persoane etc.) Mult mai mic este câștigul elevului pe latura formativă.

S-au făcut și unele propuneri pentru ameliorarea acestei situații. Una din acestea — prezentată de Institutul de științe pedagogice din București — se referă la introducerea la liceu a unui curs de istorie a civilizației și culturii universale, predat pe probleme mari (cu un caracter de sinteză) și în care se includeau cum era și firesc, aspecte legate de viața politică. Această propunere a fost discutată, în cadrul filialei societății de științe istorice în întreaga țară, în cursul anului 1969, de către numeroase cadre didactice din școlile generale și licee și de la unele facultăți de istorie (de ex. București, Iași). Discuțiile au adus pe primul plan necesitatea modernizării și „renovării” conținutului cursului de istorie universală predat la liceu, diferențiat de școala generală. În primul rând, se impune tratarea pe probleme cu un grad mai mare de generalizare (sincretice), prezentarea sincronico-succesivă a faptelor și fenomenelor istorice, realizarea

unei corelații mai strânse între istorie și celelalte discipline școlare cu un profil asemănător (din domeniul științelor sociale), deci mai multă atenție pe linie interdisciplinară.

S-a semnalat de asemenea faptul că, în stadiul actual, nici cadrele didactice care predau istoria în școala noastră n-au pregătirea necesară pentru a preda cu eficacitate un astfel de curs de istorie a civilizației și culturii universale — la facultățile noastre de istorie neexistând un astfel de obiect de studiu. Considerăm însă necesar să se introducă un astfel de curs, care, în mod firesc, figurează în planul de învățământ al multor universități din lume.

Actualmente în istoriografie, la noi și peste hotare, se tinde către realizarea unor studii de sinteză în care aspectele legate de dezvoltarea civilizației și culturii ocupă un loc din ce în ce mai însemnat. Și în țara noastră au apărut până acum două valoroase lucrări de sinteză: „Istoria României — compendiu”, București, Ed. didactică și pedagogică, 1969 și „Istoria poporului român”, sub redacția acad. Andrei Oțetea, București, Editura științifică, 1970. Prima lucrare amintită a apărut și în Franța într-o ediție care a trezit un mare interes nu numai în rândul specialiștilor dar și al unui numeros public.

Această tendință existentă în istoriografia universală și națională ar trebui să-și găsească o reflectare cu un caracter prospectiv și în ceea ce privește istoria predată în școală (în liceu).

Ca și la alte discipline, procesul de modernizare, de renovare nu se referă numai la conținut, ci și la metodele și procedeele de predare. În această privință constatăm că articolele și lucrările publicate până acum la noi sînt din ce în ce mai numeroase, ele reflectînd o serioasă preocupare a multor cadre didactice cu o bogată experiență la catedră. Folosirea mijloacelor tehnice audio-vizuale moderne, problematizarea, instruirea programată (cu sau fără mașină), cabinetul de istorie sînt teme care preocupă pe mulți din profesorii noștri de istorie. În sprijinul lor vine cercetarea științifică în domeniul metodicii predării istoriei, al cărei cîmp se lărgeste continuu.

Prof. CONSTANTIN DINU

¹⁾ *Malița Mircea*: „Renovarea pedagogiei și a educației în spiritul „științei moderne”, în „Revista de pedagogie”, an XX, ianuarie 1971, nr. 1, p. 21.

²⁾ La noi, a fost o etapă cînd s-a aplicat la liceu și sistemul liniar în predarea istoriei și felul cum a fost conceput nu a dat rezultatele așteptate.

la oceanul de viață care ne înconjoară, oamenii folosesc inteligența pentru a valorifica natura, dar uneori o „distrug”, pentru că nu-și folosesc destul resursele de cunoaștere, după cum pe ei înșiși se uzează prematur, pentru că nu se cunosc.

Toate aceste adevăruri sînt știute de profesori, dar nefiind incluse în manualul „model” de predare, nu se reflectă întotdeauna în „spiritul predării”.

Se preconizează „restructurarea fundamentală” a științelor biologice în liceu, accentuîndu-se necesitatea regîndirii programei respective de învățămînt. (Vechea programă — se știe — ne-a obligat să predăm lecții despre viață fără a avea în vedere funcțiile vitale). Dar trebuie să precizăm că o programă nu împiedică pe profesor să se ridice de la explicații parțiale la generalizări cuprinzătoare, dînd multiple și esențiale răspunsuri problemelor de morfologie, fiziologie, ecologie, istorie sau filozofie. Deci, învățarea științelor biologice, adevărată unei concepții moderne și, firește, materialist-dialectică despre viață, depinde, în primul rînd, de felul în care această disciplină este predată elevilor. De exemplu, tema despre evoluția aparatului respirator la vertebrate li dă profesorului prilejul să pună de acord evoluția aparatului respirator cu a celui circulator, a termoreglării nervoase și umorale etc.

Dacă lumea este devenire, științele naturale nu pot fi numai descriptive! Cu toate acestea, în școală, rareori, elevii sînt îndemnați în sensul redescoperirii adevărilor prin gîndire logică. Acestea sînt comunicate în formule consacrate, pentru a fi înregistrate în memorie, adesea fragmentar. Se fac, numește, insuficiente sinteze cuprinzătoare, inducții ale unor adevăruri esențiale, sau deducții sprijinite pe cunoștințele anterioare. Prea puțin se rezolvă probleme în care să se ceară elevilor deliberare, decizie, acțiune, control și reluarea operațiilor pe căi mai eficiente, dacă este nevoie. De aceea, de multe ori aptitudinile de muncă intelectuală sînt inegal dezvoltate în învățămînt.

Chiar dacă programa va fi alta, atîta timp cît spiritul predării rămîne același, biologia se va memora în continuare. Nu-i va deprinde pe elevi cu o gîndire logică, nu va dezvolta mecanismele mintale necesare pentru o viitoare activitate științifică, adică nu va forma oameni capabili de o activitate independentă.

Astfel sînd lucrurile, nu trebuie să ne mire dacă întâlnim elevi care „rod” cîtea și apoi descriu desfășurarea unei experiențe, la care dau, în mod absurd, rezultatele altei experiențe, descrise de asemenea, în carte, sau la ora de curs.

Problematizarea se impune să fie aplicată și în științele

biologice. Ea poate fi folosită, în activitatea cu elevii, chiar dacă vom întîmpina la unii dintre ei rezerve de felul: „Nu scrie în carte!”.

De fapt, manualul „model” de biologie nu oferă decît date de memorat, nu conduce mintea elevului pe treptele următoare ale activității intelectuale legate de acțiune. Poate că ar fi necesară o culegere de probleme de biologie care să constituie pentru elevi un indemn la explicarea fenomenelor, la justificarea unor acțiuni practice, cu sprijinul cunoștințelor dobîndite în orele de clasă, prevăzute în programa de învățămînt; chiar dacă nu întotdeauna asemenea probleme pot fi rezolvate prin lucrări practice, soluțiile lor pot fi găsite, cu clasa, prin exerciții teoretice (cum se întîmplă în neînmărate științe). Căci nu învățăm numai ca să

datele înregistrate și cu scopul urmărit. Pe aceste temeuri se cere un învățămînt „modern”, formativ, prin care cei instruiți să nu fie numai înregistratori de date, ci pregătiți pentru activitate științifică și practică, independentă.

Explicarea activității practice obișnuite, decise și executate de alții folosește prea puțin școlarii. Cu atît mai puțin ne putem aștepta ca, în urma unor înregistrări mecanice a datelor din științele biologice, elevul să fie format pentru o acțiune independentă, sprijinită pe cunoștințele căpătate.

Restructurarea predării științelor biologice nu se poate limita doar la programă; ea trebuie să pornească de la concepția asupra lumii vii; realitatea să fie văzută așa cum este, dinamică, în interacțiuni multiple, nu statică, incrementată.

Restructurarea predării reclamă și respectarea desăvîșirii firești a proceselor mintale, de la învățare pînă la acțiune. Metodologia trebuie și ea modernizată, pentru a lucra eficient, cu acest sistem activ, viu, care este elevul, dezvoltîndu-i, nu limitîndu-i, capacitățile. Aceasta, deoarece elevul, chiar sub aspectul activității intelectuale, se află în relație strînsă cu tot ce îl înconjoară. Nu ne rămîne decît să-i dăm posibilitatea să-și dezvolte calitățile înăscute, depășind etapele de informație și reflecție rațională, pentru a fi capabil să ajungă în mod consistent și hotărît la acțiuni corecte, utile, sau cel puțin la „exercițiul” de a explica acțiunile practice obișnuite ale oamenilor în mediul viu.

Prof. MARIA F. MORTUN

ORIZONT ȘI METODĂ

ne aflăm învățați, ci pentru a rezolva problemele puse de viață și a acționa conștient.

Manualele tradiționale de biologie (și nu numai ele) tin mintea elevilor în pragul activității teoretice intelectuale. A trebuit să apară cibernetica, știința sistemelor și suprasistemelor active, pentru a se redescoperi că învățătura trebuie să ducă la acțiune, corespunzătoare cu

Organigramele

în
predare:

$$ax + b = 0$$

Specialiștii acreditează în ultimul timp, cu tot mai multă insistență, ideea utilizării organigramelor în predarea anumitor capitole din matematică, considerînd că prin aceasta înțelegerea lecțiilor va fi mai ușurată.

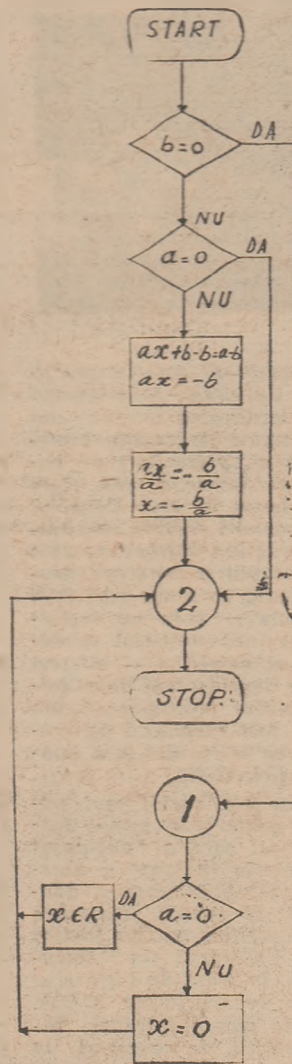
Trebuie să fim însă foarte atenți, pentru a nu înlocui raționamentul, cu regulile fixe pe care le exprimă o organigramă (mai ales cînd nici nu este bine concepută). Considerăm din acest punct de vedere că organigramele trebuie să fie introduse mai ales în partea de „fixare a cunoștințelor”, după ce au fost expuse toate demonstrațiile și raționamentele necesare înțelegerii temei.

Utilizarea organigramelor la lecțiile de matematică constituie un important și destul de întîrziat pas spre utilizarea calculatoarelor electronice atît de către profesori, cît și de către elevi, în rezolvarea problemelor puse de practică.

În legătură cu organigrama de rezolvare a ecuației de gradul I cu o necunoscută, propunem o variantă care, credem noi, prezintă următoarele avantaje: dă o imagine clară a cazului general de rezolvare a ecuației lîmpede variantele po-

sibile în rezolvare; începutul și sfîrșitul procesului de rezolvare sînt evidențiate separat.

Iată această variantă:

Prof. V. MUSTĂȚEA
Cercet. ȘT. MUSTĂȚEA
București

Oră de geografie la clasa a VIII-a a Școlii generale din satul Fundu-Răcăciuni, județul Bacău

OMAGIU DASCĂLULUI

AR TREBUI VĂZUT...

A cum doi ani era învățător la Crasna. Era, deci, tot într-un sat de munte de pe lângă Intorsura Buzăului, cu aceleași case răspândite pe colauri la mare depărtare una de alta ca și casele din Floroia Mică unde este învățător acum. Școala nu are decât câteva zeci de elevi. Adică una din acele școli obișnuite în cătunele de munte, unde, uneori, „populația școlară” nu depășește numărul de 12 elevi și unde un singur învățător predă la două, la trei sau chiar la patru clase, în același timp.

Numărul elevilor din Floroia Mică e ceva mai mare, dar îndeajuns de mic pentru ea și aici să se folosească predarea simultană. Învățătorul Petre Barbu predă în acest mod la clasele a II-a și a III-a.

Ar trebui văzut acest învățător inteligent și pasionat. Ar trebui văzut, când, coborînd din munte, la „centru”, pentru ședințele cercului pedagogic, își uimește colegii atît cu informațiile pe care le deține în domeniul pedagogiei moderne, cît și cu ideile sale originale și novatoare. Ar trebui văzut urcînd pe sub coaste de deal, pe poteci pierdute sub cetini, către una din căsuțele izolate pe vreun tîpșan pentru a se întîlni cu nu știu ce părinte al cărui copil a lipsit în nu știu ce zi de la școală.

Și ar mai trebui văzute cataloagele celor două clase, în

care absențele sau notele mici sînt adevărate rarități, după cum ar trebui văzut, în timpul lecțiilor, buchetul de miini al elevilor săi care explodează prompt într-un unic gest colectiv, înainte ca învățătorul să-și sfîrșească întrebarea.

Ar mai trebui văzut gestul plin de respect cu care îl salută țărani din sat și ar trebui auzite cuvintele de laudă și de admirație pe care aceștia le rostesc la adresa lui.

V. OCTAVIAN

EDUCATOAREA

Cu cîva timp în urmă, la începutul acestei săptămîni, stăteam din nou — pentru a cita oară? — alături de Emilia Moldovan, educatoarea și directoare a Grădiniței de copii nr. 13 din Baia Mare. De data aceasta eram reunite cu toate colegile de aceeași breaslă, în cadrul unei reuniuni metodico-științifice.

Venise rîndul la cuvînt Emiliei Moldovan și, sinceră să fiu, ascultînd-o m-au furat pușin gîndurile. O aveam în față pe una dintre cele mai destoinice educatoare băimărene, un om cu o temeinică pregătire profesională, pasionată pentru munca sa, preocupată mereu să cerceteze, să găsească noi căi care să meargă la inima copiilor. De data aceasta ne prezenta o comunicare cu tema „Rolul jocului de mișcare în dezvoltarea armonioasă a copilului” rezultată dintr-un substanțial studiu și o vastă experiență la catedră. Mă gîndeam la tot drumul pe care l-a parcurs în viață, la cariera sa clădită ca un edificiu, migălos și durabil, la faptul că acum, în apogeul vîrstei, găsește o împlinire a misiunii sale împărțînd mai tinerelor sale colege tainele unei profesii de o rară frumusețe și noblețe.

Emilia Moldovan e cunoscută și apreciată pentru inventivitatea cu care creează, confecționează și folosește materialul didactic. Rămii uimit de cîte posibilități de valorificare în scopuri instructiv-educative găsește în fiecare lucru, în fiecare obiect din lumea înconjurătoare a copilului.

Mă mai gîndeam la cuvintele de mulțumire pe care le-am auzit adesea din partea părinților care au avut todeauna în ea un sfetnic apropiat, un colaborator.

Mă gîndeam la grădinița pe care o conduce, curată ca paharul, organizată ca un ceasornic.

Și mă mai gîndeam la multe alte calități ale acestui om... Acum însă mă gîndesc că cele ce le-am împărțit hîrtiei nu sînt de loc pe măsură să reprezinte figura acestei educatoare deosebite: EMILIA MOLDOVAN.

ANA TĂTARU

PROFESORUL MEU DE GEOGRAFIE

In față mi-a apărut, fără să vreau, fără să o chem a-nume, figura profesorului meu de geografie.

Doamne ce minunăție de lecții ne mai ținea Emil Popa,

profesor emerit, astăzi pensionar, unul dintre pilonii Liceului „Avram Iancu” din Brad! Și cîte lucruri deosebite, n-am învățat de la el! De la el am învățat că lumea se împarte în munți, riuri, cîmpii, mări, oceane, insule și peninsule, țări și orașe. De la el am învățat, în zeci de ore, știința adevărului. Cînd începea predarea lecției, desena întîi pe tablă, fără să folosească buretele măcar o dată, harta țării sau a continentului. Așeza munții — să-i vedem parcă aievea, cum cresc, îndemna riurile să pornească la vale, desfășura cîmpiile, marginea uscatului și marea. Mare minunăție!

Simțeam cu adevărat ca hipnotizați, cum, în acele momente, băteam drumurile cutărei sau cutărei țări. Și astfel, lecția o învățam din clasă. Nu știu, nici nu pot crede că au fost corigenți la geografie, deși din catalog nu lipseau și notele de patru.

Nu cred că vreun elev care l-a avut profesor pe Emil Popa, astăzi, să nu-și amintească de lecțiile lui de geografie.

Pentru că, pentru profesorul meu și al multor promoții de elevi ai Liceului „Avram Iancu” din Brad geografia era nu numai știință, pasiunea sa, ci cu adevărat crezul său, profesiunea sa de credință pe care, cu o deosebită putere de dăruire, căuta să o împartă cu noi. Pentru că profesorul Emil Popa n-a avut elevi buni și răi, ci doar elevi care se împărțeau din crezul său la fiecare oră de geografie.

Iată de ce îi mulțumesc încă o dată dascălului meu de geografie, Emil Popa, pentru toate cîte m-a învățat.

RADU SELEJAN

DEOSEBITUL OBIȘNUIT

L-am rugat pe profesorul Ștefan Török, directorul Liceului nr. 11 din Cluj, să ne prezinte un moment deosebit din cariera sa profesională.

— Un moment deosebit? Îmi este greu să citez unul. Un examen, de exemplu, este un moment deosebit. Dar atunci cînd în fiecare zi dai cîte unul sau mai multe examene, „deosebitul” devine obișnuit, iar meseria de profesor și de director mă obligă zilnic să dau cîte un examen.

— Ne-ați fost recomandat ca unul dintre cei mai buni profesori din Cluj.

— Cred că e o exagerare. Poate cei care m-au recomandat s-au gîndit nu atît la mine, cît la rezultatele școlii pe care o conduc.

— Ați putea să amintiți cîteva din aceste rezultate?

— De exemplu, la faza republicană a olimpiadei de fizică, județul nostru a obținut patru mențiuni și toate patru au fost aduse de elevi ai școlii noastre. Sau, la concursul de limbă și literatură maghiară, primele locuri pe țară au fost ocupate de elevii liceului nostru. Alte exemple: 60 la sută dintre absolvenții școlii noastre de anul trecut au intrat în învățămîntul superior. Și mulți dintre ei au fost, cum se spune, „capi de listă”. Avem și unele performanțe sportive, elevi care fac parte din lotul național și a căror comportare în

competițiile internaționale a fost bine apreciată.

— Cum explicați succesele școlii?

— Are un colectiv de profesori destoinici care au înțeles ce înseamnă să-i înveți pe copii să gîndească.

— Cum concepeți munca de director?

— Este o treabă care cere calm, tact și, bineînțeles, știința de a conduce. Dar, țîn să precizez, felul în care lucrez este foarte obișnuit...

Drept pentru care am dat titlul acestui articol.

O. B.

MÎINILE DE AUR

Sint oameni despre care se spune că au „miini de aur”. Altfel spus asta înseamnă că dacă se apucă de o treabă nu se poate să nu iasă ceva trainic, frumos și bun. Că din nimic sînt în stare să scoată un lucru util, folositor. Aceste calități i se pot atribui și lui Dumitru Constantin, profesor-maistru la Școala generală nr. 3 din orașul Slatina. Acestea și încă alte cîteva fără de care n-ar putea să stea în mijlocul elevilor, să lucreze cu ei și să-i ajute să pătrundă „secretul” multor meserii pe care le cunoaște. Este vorba de calitățile sale de pedagog, de talentul deosebit pe care-l are de a se apropia de copii, de a le stîrni interesul și dragostea pentru muncă, dorința de a lucra și ei cîndva așa ca maestrul lor.

L-am cunoscut cu cîteva luni în urmă în atelierul școlii — un atelier în adevăratul înțeles al cuvîntului unde, de dimineața pînă seara, se aude zgomet de rîndea, de ciocan și fierăstrău. Era în mijlocul micilor săi ucenici, cu minciile suflecate ca și aceștia. Trecea de la unul la altul, privea atent la ceea ce făcea fiecare, dădea îndrumări, corecta pe unul, lăuda pe altul. Făcea totul cu calm, prietenos dar, în același timp, cu seriozitate. Ne spunea că dorința sa este de a-i învăța pe elevi aici, în atelierul școlii, să poată face cît mai multe lucruri utile de care vor avea nevoie în viață. A început cu obiecte simple, necesare activității lor de școlari: echer, penare, linii. Apoi, treptat, a trecut la confecționarea unor piese și aparate necesare lecțiilor de chimie și fizică: bobine, diverse instalații electrice, statife etc. De la un timp au început să execute o serie de obiecte pentru uz gospodăresc pe care și-au propus să le valorifice în comerț: balamale pentru uși, fel de fel de clești, jucării etc. De curînd — spunea „maistrul Constantin” (așa îi spun ucenicii săi) a înjghebat într-un colț al atelierului și o mică legătorie. „Este bine să știe și asta” — spunea el.

Am privit pe rînd tot ce se află în atelier. Fel de fel de obiecte mai simple și mai complicate — toate lucrate de elevi sub atenta și permanenta îndrumare a profesorului-maistru. Inima lor este acest om cu miini de aur care își dedică toată priceperea și capacitatea sa pentru ca să transmită viitoarei generații tainele meseriilor pe care le cunoaște.

M. ROBEA

VULTUREȘTI sau poliemia dăruirii

Povestea copiilor-pictori din Vulturești (întîmplarea a localizat-o într-un sat cu nume de pasăre temerară a discurilor) o cunoaște întreaga țară. Cum a apărut în 1967 Cenaclul de pictură condus de învățătorul Ion Mărgescu; cum a început o întrecere neobișnuită între cei mai mici școlari — care nu înțelegeau încă limbajul deosebit al culorilor — și cei care deprinseseră deja miraculosul meșteșug; cum le-a fost răsplătită generozitatea talentului și a imaginației. Cum...

Dar s-a vorbit mai puțin, poate prea puțin, despre cel care a declanșat „explozia în lanț” a acestor virtuți ascunse. E adevărat că simpla viziune a expoziției micilor pictori din Vulturești (în București, în holul de intrare al sălii de spectacole C.C.A. — ne putem întreba, îndreptății, de ce nu și la Palatul pionierilor, unde cu precădere își avea locul?), deci contactul cu rezultatele concrete ne îndreaptă cu gînd recunoscător spre învățătorul Ion Mărgescu. Modest, cu discreție, învățătorul ocolește

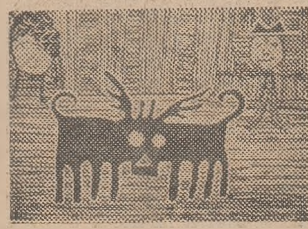
amănunțele care ne-ar facilita un portret-model. După felul în care își descrie activitatea, de la absolvirea școlii normale din Cîmpulung-Muscel (1952) pînă în prezent, ar trebui să crezi că faptele sale pot fi ale oricărui învățător. Despre ceea ce numim har — nici un cuvînt. Pasiunea cu care se dăruie muncii — și celei de învățător, și celei de conducător al cenaclului — o explică simplu: „E firesc pentru fiecare dintre noi, cei care răspundem de educația multilaterală a copiilor.” În principiu, așa este. Dar, deocamdată, „fenomenul” de la Vulturești este aproape unic în felul lui. Și apariția, ca și continuarea sa se datoresc, în cea mai mare măsură, stăruinței, interesului și abnegației acestui om care-și tănuie frămîntarea continuă în adîncul privirilor albastre.

Trebuie să iubești mult copiii, viața lor dominată mereu de surpriza ineditului, ca să trăiești pentru ei și prin ei. Trebuie să păstrezi în tine acea nesecăuită forță de a descoperi în tot ce te înconjoară latentă creației, posibilitatea de împlinire, ca să te apropii, cu grijă părintească, de sensibilitatea infantilă. Și, îndeosebi, trebuie să crezi în tine și în viitorul celor pe care-i creștii ca să te „încăpăținezi” să ajuți un elev de trei ori repetent să ajungă un bun tehnician sau să determine un recalcitrant corigent la matematică să învețe atît încît să merite nota maximă. Acesta este învățătorul Ion Mărgescu. Acesta a fost dintotdeauna, de cînd și-a ocupat pentru prima dată locul la catedră.

Înainte de a ne despărți, după ce i-am aflat și necazurile (inerente, a subliniat domnia-sa) și sacrificiile personale (inclusiv cele materiale), l-am întrebat: „N-ați obosit?”

Dimpotrivă! Mai ales acum, cînd copiii încep să fie înțeleși și sprijiniți efectiv. Și apoi, am căzut definitiv în „cursa” lor.

V. B.

CONTROLUL ȘI ÎNDRUMAREA ACTIVITĂȚII INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN ȘCOALĂ (II)

Dintre funcțiile conducerii, planificarea și controlul sînt considerate cele mai importante. Prima stabilește programul ce trebuie realizat, iar a doua urmărește dacă programul și realizările concordă, sau să clarifice rațiunea pentru care nu se întâmplă aceasta.

În economie controlul este definit ca „o ghidare și reglare a activității unei întreprinderi sau oricărei părți a acesteia, a luării deciziei, cu scopul de a atinge obiectivele stabilite”. Importanța acestei funcții a conducerii — controlul — în domeniul școlii, nu este cu nimic mai prejos decît în economie, desigur, însă, cu luarea în considerare a specificului acestei activități, care reclamă metode și forme adecvate. Esența controlului rămîne însă aceeași. În condițiile organizării învățămîntului din țara noastră, ca urmare a Legii învățămîntului din 1968, a sistemului în care sînt concepute controlul și îndrumarea învățămîntului și a instituțiilor specializate pentru această activitate, directorul de școală, ca organizator și îndrumător al procesului de învățămînt din instituția pe care o conduce, ocupă un loc central.

Cel care cunoaște cel mai bine cadrele didactice, pregătirea și preocupările lor, succesele și insuccesele în muncă și viață, bucuriile și greutățile de fiecare zi, este directorul școlii. Cine altul decît directorul școlii ar putea să prezinte un portret mai fidel al fiecărui învățător sau profesor? În acest context, considerăm că pedagogia românească și cercetarea pedagogică au un cîmp larg de studiu, de găsire a celor mai bune metode și instrumente de lucru care să-i permită directorului școlii să-și îndeplinească cu succes sarcinile de mare răspundere ce-i sînt încredințate.

Vorbind despre control și îndrumare, considerăm că este bine să precizăm că, în concepția noastră, aceste două importante funcțiuni ale conducerii învățămîntului sînt strîns legate între ele, practic inseparabile. Nu poți să faci îndrumarea unei școli fără să cunoști mai întîi ce probleme pune organizarea și funcționarea ei, iar controlul fără îndrumare ar reprezenta o activitate ce nu a fost finalizată.

Privitor la drepturile și atribuțiile directorului în controlul procesului de învățămînt, respectiv al muncii profesorilor la clasă, constatăm că pe plan mondial situația diferă foarte mult. Această funcțiune a directorului școlii este strîns legată, de altfel, de locul pe care îl ocupă directorul într-o concepție sau alta privitoare la organizarea și funcționarea școlilor.

În literatura americană și canadiană de specialitate există un număr foarte mare de studii și cercetări referitoare

la munca de control și îndrumare desfășurată de către director. Problemele esențiale în jurul cărora se poartă discuțiile se referă, în principal, la următoarele aspecte: cum poate directorul să-și controleze și să-și îndrume pe profesorii care au o altă specialitate decît a sa?; dacă directorul nu face aprecieri asupra muncii profesorilor la clasă, scade importanța vizitelor la clasă ca metodă de „supraveghere”?; ce este predarea eficientă?; cine poate fi socotit un profesor bun?; care sînt metodele de evaluare a eficienței muncii profesorului? etc.

În ceea ce privește prima întrebare, referitoare la îndrumarea profesorilor care au o altă specialitate decît a directorului, așa după cum rezultă din cele mai multe lucrări de pedagogie, se recomandă ca, în astfel de situații, directorul să urmărească aspectele pedagogice ale lecției, nivelul de pregătire al elevilor, disciplina clasei etc.

În legătură cu întrebarea ce este predarea eficientă, pedagogul canadian Byrne¹⁾ consideră că cercetătorii care s-au ocupat pînă acum de această problemă n-au ajuns la nici o concluzie sigură. În încercările lor de a găsi criteriul de apreciere a capacității profesorului, Byrne arată că au fost folosite două căi diferite, concentrîndu-se fie asupra procesului de predare, fie asupra produselor acestuia. În studiul procesului, figura centrală a fost profesorul, față de care s-au folosit diferite teste de măsurare, precum și observația directă și descrierea pregătirii. În ceea ce privește produsele predării s-a pornit de la presupunerea că progresele elevului sînt determinate de capacitatea profesorului: cu cît profesorul este mai capabil, cu atît progresele sînt mai mari. Deși la prima vedere autorul consideră că această a doua cale poate fi mai avantajoasă, deoarece permite măsurarea cunoștințelor, apare totuși inconvenientul că nu se poate ști, de pildă, dacă progresele elevului se datorează unui anumit profesor sau unui grup de profesori.

La întrebarea cine este un bun profesor? — Byrne dă un răspuns tot atît de pesimist ca și la întrebarea ce este predarea eficientă, spunînd: „Cadrele de conducere din învățămînt nu pot găsi, în cercetările întreprinse pînă acum, nici o indicație, sau aproape nici o indicație care să-i ajute în aprecierea profesorului și a predării”.

Privitor la întrebarea care sînt metodele de evaluare a eficienței muncii profesorului?, ne vom opri la studiile pedagogului canadian Brown²⁾, care pornesc de la constatarea că directorul de școală, prin specificul muncii sale, este obligat să facă aprecieri asupra activității desfășurate de către membrii corpului didactic din unitatea

pe care o conduce. El trebuie să fie suficient de perspicace pentru a înregistra aptitudinile specifice și posibilitățile nevalorificate ale fiecărui profesor în parte. Trebuie să se facă comparații discriminative interindividuale. Unele din aceste discriminări au un caracter personal, altele sînt însă profesionale care pot să ducă la anumite decizii, în funcție de scopul urmărit.

În studiile sale, Brown a încercat să creeze un instrument care, pus la îndemîna directorului, să-i permită să distingă clar diferențele individuale dintre subalternii săi, să emită judecăți cu privire la eficacitatea relativă, sau la valoarea, în cadrul instituției școlare, a profesorilor luați individual. Acest instrument este cunoscut sub denumirea de „Testul repertoriu de percepere discriminativă”, denumit astfel deoarece încearcă să deducă repertoriul de percepții interpersonale ale unui subiect, într-o formă care să permită testarea puterii lui de discriminare.

În legătură cu testul lui Brown și cu posibilitatea măsurării eficacității profesorului, s-au formulat unele rezerve, printre care faptul că aprecierile eficacității profesorului de către director ar constitui expresia gradului în care profesorul se conformează așteptărilor directorului privitoare la rolul de profesor.

Pedagogii canadieni Andrews și Brown, într-un studiu intitulat: „Pot directorii să facă abstracție de trăsăturile proprii lor personalități cînd îi apreciază pe profesorii pe care îi conduc”? , au ajuns la concluzia că nu ar exista nici o relație între similaritatea profesor-director în ce privește elementele personalității și aprecierile directorilor asupra eficacității profesorilor. Autorii aduc în susținerea părerii lor și alte studii ale unor pedagogi care s-au ocupat de relația director-profesor. Cu toate acestea, Brown însuși recunoaște că omul are tendința de a da pe față cîte ceva din propria sa persoană atunci cînd îi descrie pe ceilalți, tendință stabilită prin mai multe cercetări și cunoscută sub denumirea de „proiecție asimilativă”. Această tendință a directorilor și a profesorilor de a descrie în termeni diferiți și conform unui sistem de valori sau necesități mai apropiate de propriile lor caracteristici, caracteristicile globale ale celorlalți profesori, o găsim pe larg cercetată și argumentată în studiul lui Donald Musella intitulat: „Orizontul larg și orizontul îngust și relația dintre acest orizont și evaluarea profesorilor de către directorii de școală elementară”⁴⁾. Autorul porneste de la ideea că stilurile perceptuale — adică ceea ce extrage individul din lumea înconjurătoare ca urmare a manierei sale

de a percepe — sînt tot atît de unice ca și personalitățile. Orizontul deschis sau limitat caracteristic sistemului de gândire al unei persoane este definit de către Rokeach⁵⁾ prin următoarele: „...măsura în care persoana respectivă poate recepționa, evalua și opera cu informațiile semnificative primite din afară, pe baza propriilor sale calități intrinsece, fără a se lăsa influențată de factorii nesemnificativi în situații care sînt create dinăuntru acelei persoane sau din afară”. În aceeași lucrare Rokeach mai menționează faptul că cercetările au arătat că lumea cognitivă a individului, ca și stilul său perceptual-cognitiv, sînt determinate în parte de anumite caracteristici personale. De aici, constatarea că indivizii cu orizont larg diferă de cei cu orizont îngust în modul de a gândi, de a percepe, de a-și aminti și de a simți.

Rezultă de aici că oamenii cu un orizont larg de vedere se vor deosebi de cei cu orizont îngust în aprecierile lor asupra altora; deci, se poate prevedea că directorul cu orizont larg se va deosebi de cel cu orizont îngust în modul de a apreciere a profesorilor.

Am făcut această succintă prezentare pentru a evidenția stadiul cercetărilor și al soluțiilor pe care le oferă la ora actuală știința pedagogică în rezolvarea uneia dintre cele mai importante laturi a conducerii învățămîntului — controlul și îndrumarea procesului instructiv-educativ de către directorul de școală. Așa după cum rezultă și din aprecierile pedagogilor la ale căror lucrări ne-am referit, mai există încă multe aspecte ale acestei probleme care nu au primit încă o rezolvare științifică.

Conf. univ. dr. TRAIAN POP

¹⁾ Byrne, S.C.: Evaluation: is your infallibility shown? In: Canadian Education and Research Digest, Toronto, 1965, nr. 4, p. 297-308.

²⁾ Brown, Alan F.: Exploring personnel judgements with discriminant perception, analysis. In: Canadian Conference on Educational Research, Macdonald College, Ste - Anne - de Bellvue, Quebec, June 3, 4, 5, 1964, Canadian Council for Research in Education, p. 229-238.

³⁾ Andrews, John H.M. — Brown, Alan F.: Can principals exclude their own personality characteristics when they rate their teachers. In: Educational Administration and Supervision, Baltimore, 1959, nr. 4, p. 234-242.

⁴⁾ Musella, Donald: Open — closed mindedness as related to the rating of teachers by elementary school principals. In: The Journal of experimental education, Madison, 1967, nr. 3, p. 75 — 79.

⁵⁾ Rokeach, M.: The Open and closed Mind, New York: Basic Books, Inc. 1960, In: Musella, Donald: Op. cit.

Întă un om dăruit școlii, un adevărat grădinar de oameni: GHEORGHE PĂRNUȘ, profesor și director la Școala „Ion Ghica” din Ghergani. Cînd nu

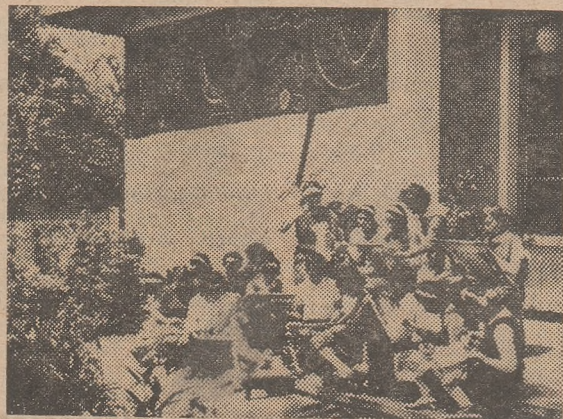
În sat, la GHERGANI

este director, este profesor de geografie și naturale, și invers. Astfel că stă de dimineața pînă seara în școală. Vorbește puțin, de aceea pare un om închis. Mergînd prin școală arată din cînd în cînd cîte ceva explicînd că „aici totul este făcut de elevi”.

Școala în întregime însă, fiecare floare, fiecare stup, fiecare desen din școală poartă semnificația dăruirii acestui

director și profesor, om înconjurat de săteni cu stimă și cu dragoste, răspuns la stima și dragostea lui pentru copiii lor.

La școala viitorilor comandanți de pionieri

Succesele dobândite de Organizația pionierilor sînt expresia directă a entuziasmului și priceperii cadrelor care desfășoară cu copiii activități interesante și atractive. Experiența pozitivă acumulată la nivelul detașamentelor și unităților este generalizată sistematic prin cursurile de instruire locală sau în cele de reciclare centrală. La acestea din urmă s-au perindat, pînă în prezent, circa 10.000 comandanți de unități, conducători de diferite cercuri, directorii caselor de pionieri, conducători de formații, directori de tabere, activiști ai consiliilor pionierești etc.

Sondînd permanent părerea cursanților, proveniți din toate județele țării, asupra greutăților ce le mai întîmpină în munca lor, am constatat că mulți învățători și profesori începători, foarte bine pregătiți profesional, întîmpină serioase dificultăți cînd e vorba să organizeze acțiuni plăcute și adecvate cu pionierii, deși vîrsta i-ar recomanda să fie foarte apropiați de copii.

Cerîndu-le părerea asupra acestei probleme ei au solicitat ca în institute să li se dea practicanților mult mai mult în direcția formării lor ca educatori.

Pentru a conferi muncii de ansamblu o relativă succesiune omogenă, vom prezenta cîteva căi de optimizare a inițierii viitorilor comandanți de pionieri.

Pregătirea teoretică este suficientă în liceele pedagogice, întrucît în afara cursului de pedagogie și psihologie, a lecțiilor de psihologie-pedagogică, în care se fac numeroase referiri la activitatea extrașcolară, în anul V elevii studiază ca obiect aparte „Munca educativă cu pionierii”. Profesorii mai recomandă și bibliografie suplimentară din revista „Educația pionierească” sau din cărțile publicate de organizația noastră, în special aparținînd colecției „Pre-ludii”.

O situație nesatisfăcătoare întîlnim în facultățile care pregătesc cadre didactice, deoarece referirile la munca pionierească sînt expediate în cursul de pedagogie generală și practic nu se conturează nici pe departe problematica „loisir-ului”. Unele cadre de la catedrele de pedagogie se arată chiar ele nemulțumite de acest impas determinat de planul de învățămînt, iar altele folosesc și conținutul unor seminarii spre a face referiri corespunzătoare la activitățile extrașcolare în general.

Pregătirea practică se prezintă mai nemulțumitor decît cea teoretică. În liceele pedagogice practica extrașcolară e posterioară celei didactice și se ajunge ca abia în anul V unii elevi să desfășoare cîte o activitate pionierească, iar ma-

ioritatea să asiste cel mult la acțiunile realizate de colegii lor.

Totuși, unde se înțelege importanța acestei abilități educative, elevii asistă începînd din anul I la activități pionierești mai importante (festivaluri, parăzi, concursuri etc.) și vizionează expoziții sau spectacole susținute de copii. În timpul vacanțelor unii elevi pleacă în taberele pionierești județene, ca ajutoari de comandanți sau participă la acțiuni pionierești locale în comuna lor natală.

Sînt licee pedagogice care au cercuri diverse la nivelul organizației U.T.C., unde elevii își formează deprinderi practice de care vor face uz ulterior în postura de comandant sau conducător de cerc. Așa stau lucrurile la Buzău, Cluj, Arad, Brașov, Constanța etc. În unele situații activitatea cercurilor se împletește cu cea din casele de pionieri locale, contribuind la formarea deprinderilor necesare pentru munca în acest domeniu.

Am constatat cu bucurie că sînt licee pedagogice la Oradea, Suceava, Buzău ș.a., unde practicanții sînt sprijiniți pe toată durata studiilor să-și întocmească culegeri de jocuri, cîntece, scenete, povestiri, programe de activitate la detașamente cu acțiuni variate, pe care, după absolvire, să le poată desfășura cu succes în rîndurile copiilor.

Se întîlnesc însă și practici necorespunzătoare. La unele licee pedagogice — Galați, Deva etc. — se fac „planuri de lecții” la practica extrașcolară aproape identice cu cele didactice, astfel încît în concepția practicanților pionieria devine un obiect de învățămînt. În alte locuri, orarul practicii pedagogice nu este armonizat cu cel al comandanților mai buni din localitate, recomandați de consiliile pionierești, iar practica se înghesuie la puținele detașamente ale școlii de aplicație.

În facultăți, practica pedagogică extrașcolară este simbolică. Conducătorii acesteia susțin că abia reușesc ca unii studenți să desfășoare, cu mari dificultăți, cîte o oră de dirigentie. Credem că în cadrul seminariilor pedagogice se va putea ameliora acest neajuns. În primul rînd, studenții pot fi repartizați pe lingă un profesor la care țin lecții de specialitate, acesta fiind și comandant de pionieri, și care-i poate lua ca ajutoare temporare în munca extrașcolară.

Apoi, e necesar ca majoritatea studenților să fie cuprinși într-un cerc de specialitate în cadrul facultății ce o urmează. Numai un fost membru al cercului radio, foto, turism, arheologie, cenaclu literar, teatru, echipă sportivă etc. poate avea inițiativa, pasiunea și priceperea de a întemeia în școala unde va fi

repartizat un cerc sau o activitate similară.

Este, de asemenea recomandat ca în taberele pionierești să participe, ca ajutoare de comandanți, cît mai mulți studenți. La Palatul pionierilor și în unele școli din centrele universitare, foști membri ai unor cercuri pionierești, astăzi studenți, vin și lucrează cu copiii, cot la cot, fiind un extraordinar stimulent pentru aceștia.

Pregătirea metodică în domeniul extrașcolar este mult neglijată, în formarea viitorilor comandanți. Desigur, ea va fi realizată, în special, după începerea muncii la catedră, dar o inițiere este necesară încă din faza școlarizării. Practicanții pot asista la unele ședințe ale consiliilor pionierești, la consfătuiri metodice, la mese rotunde pe teme extradidactice, la schimburi de experiență, la plenare ale consiliilor județene și la simpozioane. Dacă în facultăți se organizează periodic simpozioane studențești, de ce nu s-ar include și teme legate de viitoarea funcție de animator al vieții pionierești? De ce la simpozioanele consiliilor județene ale Organizației pionierești n-ar putea fi antrenați să prezinte comunicări și unii elevi din anul V al liceelor pedagogice, care au creat scenarii proprii, au condus reviste ale elevilor, au obținut premii la diferite concursuri ale cercurilor și formațiilor de elevi? Aceeași întrebare se poate pune și în cazul unor studenți.

Cabinetele metodice ale consiliilor pionierești, cele de la casele pionierilor, dispun de colecții tot mai bogate de materiale menite a sprijini desfășurarea eficientă a activității din detașamente, unități și cercuri. Adesea acest tezaur de experiență este ignorat de viitorii comandanți.

Concluziile ce se desprind din practica instructiv-educativă tind să invecereze faptul că satisfacțiile profesionale sînt potențate de succesele dobîndite de cadrele didactice în activitățile pionierești. Pentru a înregistra această performanță este necesar ca pregătirea viitorilor comandanți de pionieri să fie reconsiderată de toate forurile în vederea optimizării ei. Cele cîteva sugestii prezentate mai sus pot fi simple puncte de plecare.

Consiliile pionierești trebuie să atragă în rîndurile membrilor lor reprezentanți ai liceelor pedagogice și institutelor de învățămînt superior de pe raza respectivă, investigînd multiple căi de apropiere și interesare a elevilor și studenților față de misiunea de prieten și sfătuitor al pionierilor la ceasuri de recreere și de preocupări preferențiale.

PATICA SILVESTRU
vicepreședinte
al Consiliului Național
al Organizației Pionierilor

Aspecte psihologice ale educației prin și pentru muncă

Multiplele valențe axiologice (socială, economică, formativ-etică etc.) ale muncii nu sînt întotdeauna sesizate și înțelese de către unii elevi și tineri, fiindcă ele nu sînt atribute extrinseci ale muncii, ci implicații și consecințe ale acesteia, cunoscute de noi, de adulți, după o anumită experiență socială și pe baza unui anumit nivel de pregătire intelectuală și de maturitate morală. Pentru unii tineri, munca, cea fizică mai ales, nu pare agreabilă fiindcă necesită efort suplimentar și consum de energie. Această mentalitate, caracteristică unor copii și tineri, este determinată, din păcate, de atitudinea greșită a unor adulți (părinți, bunici, rude) față de muncă. Subestimarea muncii fizice în cazul lor face parte din „fenomenele reziduale” ale conștiinței. Nu trebuie să uităm că în decursul veacurilor — în orînduirile cu clase antagoniste — munca a fost depreciată și exploatată, stare de fapt care s-a cristalizat în conștiința ge-

cit și elemente afective (sesizarea frumuseții muncii — atît din punct de vedere estetic, cît și etic). Or, aceste elemente trebuie formate în procesul educației; prin evidențierea, în mod sistematic, la sfîrșitul fiecărei acțiuni desfășurate, a valorii și a utilității ei individuale; prin recompensarea ei morală și, firește, materială.

Dragostea pentru muncă sporește cînd aceasta este adecvată inclinațiilor, intereselor și aptitudinilor elevilor. Astfel privite lucrurile, mi se pare firesc și necesar ca, mai ales la repartizarea elevilor în practica continuă în producție, să se țină — pe cît posibil — seama de aceste cerințe psihologice; cei cu interese și preocupări pentru tehnică să fie repartizați în uzine și fabrici, iar cei cu aptitudini pentru științele biologice, de pildă, să fie orientați spre agricultură. Un viitor inginer trebuie să cunoască toate aspectele muncii din uzină, după cum un priceput biolog (în domeniul uman, animal, sau vegetal)

INTEGRARE SOCIALĂ

nerațiilor trecute, dînd naștere unui fenomen de psihologie socială refractară muncii fizice în special. Societatea noastră socialistă se bazează pe altfel de relații de producție, care impun și schimbarea mentalității amintite. Dar conștiința bunicilor și a părinților nu s-a transformat în ritmul rapid al schimbărilor social-economice.

Pornind de la relatarea acestor realități, consider necesar și util să subliniez cîteva din aspectele pregătirii psihologice a elevilor pentru munca fizică. Aceasta pentru a sugera scoaterea acestei acțiuni pedagogice de pe tîgașul empirismului miop și al sociologismului vulgar. Căci, după părerea mea, cunoașterea resorțurilor psihologice ale unei acțiuni constituie una din condițiile esențiale ale sporirii eficienței ei.

Succesul educației prin muncă și pentru muncă este condiționat în primul rînd de formarea unei motivații a muncii. Este vorba de cunoașterea și interiorizarea, sub formă de sentimente, judecăți și convingeri, a valorii multiple a muncii fizice: social-economice, etico-estetice, fiziologic-igienice și cognitive-intelectuale. Fără această cunoaștere și interiorizare motivațională — printr-o achiziție educativă perseverentă și pricepută — munca fizică nu va deveni cu adevărat atractivă pentru elevi. Desigur pentru integrarea în producție a tinerilor este important și necesar ca ei să-și însușească o serie de deprinderi de muncă. Ele se formează treptat. Dar nu deprinderile sînt aspectul esențial, ci motivația muncii, explicitarea valorii ei social-morale.

Dragostea pentru muncă — componentă psihologică esențială în formarea motivației muncii — nu cade din cer. Ca orice sentiment superior ea implică atît elemente raționale (cunoașterea utilității personale și sociale a muncii),

nu poate ocoli aspectele concrete ale vieții (a căror cunoaștere sistematică începe tot în perioada școlară). Principiul cointeresează elevilor în muncă ar trebui luat mai serios în considerare și valorificat din punct de vedere educativ. Mi se pare ingenioasă și utilă, din punct de vedere al educației prin muncă, ideea conducătorilor unor școli și a unor internate de a-și crea microierme agricole și zootehnice, în care elevii să desfășoare munca în mod sistematic și ale căror produse să fie valorificate în folosul cantinelor, internatelor și școlilor respective. Există un adevăr peste care trecem de obicei prea ușor: valoarea muncii se înțelege numai muncind. Cînd elevul va mînce, încă din anii școlii, pîinea cistigată cu propriile sale mîini, va ști, cu siguranță, să aprecieze la justa ei valoare munca.

Este cea mai înaltă treaptă la care poate ajunge educația morală în acest domeniu al muncii. Ca să nu mai vorbim de efectele pozitive pe plan fiziologic și psihic pe care le are munca fizică asupra elevului!

Aspectul cel mai important al educației prin și pentru muncă, esențial — după părerea mea — rădăcină, deci, cel moral. Într-o orînduire clădită pe muncă cinstită, pregătirea prin muncă și pentru muncă constituie cheia de boltă a educației, a formării personalității viitorului cetățean. Numai această trăsură moral-practică a personalității asigură integrarea socială efectivă și reală. Fără ea cetățeanul de mîine este un intrus, un parazit pe care organismul social îl va respinge. De aceea introducerea muncii ca obiect de studiu, cu un statut similar cu al celorlalte discipline în planul de învățămînt, trebuie privită ca o sarcină deosebit de importantă a cărei rezolvare impune cooperarea tuturor factorilor educativi.

Lector univ. ION DRAGAN

PROGRAMA DE PERFECTIONARE A ÎNVĂȚĂTORILOR

(studiu individual)

Incepând din acest an, se organizează cursuri de perfecționare pentru învățători și educatoare în conformitate cu prevederile Statutului personalului didactic.

Pentru a veni în sprijinul cadrelor didactice care predau la clasele I—IV și în învățământul preșcolar, Institutul central de perfecționare a personalului didactic, a elaborat programa de studiu individual a cărei publicare a început în nr. 7/1971 al revistei „Tribuna școlii” și continuă în acest număr.

În vederea desfășurării în bune condiții a cursurilor de perfecționare și a colocviilor ce vor avea loc în fiecare an, recomandăm cadrelor didactice să studieze temeinic temele și bibliografia prevăzută în programă.

(Urmare din numărul trecut)

METODICA PREDĂRII ARITMETICII

1. Probleme psihopedagogice ale învățământului matematicii la clasele I—IV

Rolul formativ al învățământului matematicii.

Procesul formării noțiunilor matematice.

Rezolvarea problemelor, mijloc principal de dezvoltare a gândirii creatoare a elevilor.

Deprinderile matematice: gradul de automatizare și de conștientizare în formarea deprinderilor matematice. Formarea limbajului matematic.

2. Formarea noțiunilor de număr (natural).

Concepția modernă de fundamentare a noțiunii de număr pe noțiunea de mulțime și limitele ei.

Cunoștințele despre mulțimi și modalități de predare lor la școlarii din clasele I—IV.

Intuiția și particularitățile folosirii ei în formarea conceptului de mulțime (mulțimi concrete de obiecte, reprezentarea mulțimilor prin desen, mulțimi abstracte).

Procesul psihopedagogic al formării noțiunii de număr (natural).

Dezvoltarea gândirii elevilor în procesul cunoașterii numerelor.

3. Operațiile aritmetice cu numerele naturale.

Operațiile aritmetice, instrumente de bază ale învățământului matematicii. Motivarea eșalonării învățării operațiilor aritmetice în clasele I—IV (conform programei).

Procesul psihopedagogic al formării noțiunii de operație aritmetică (adunare, scădere, înmulțire, împărțire), raportat la specificul fiecărei operații.

Înșuirea conștientă a operațiilor aritmetice și deprinderile de calcul.

4. Rezolvarea problemelor

Importanța rezolvării problemelor pentru dezvoltarea gândirii elevilor și pentru aplicarea în practică a cunoștințelor matematice.

Procesul psihopedagogic al rezolvării problemelor.

Metode pentru rezolvarea problemelor de aritmetică.

Metoda grafică (figurativă) a aducerii la același termen de comparație, a falsei ipoteze, a mersului invers.

Metode pentru rezolvarea problemelor tipice: aflarea a două numere când se cunoaște suma și diferența lor, suma și raportul lor, diferența și raportul lor. Regula de trei simplă și compusă.

Activitatea creatoare a elevilor în procesul compunerii și rezolvării problemelor.

5. Metodica predării elementelor de geometrie.

Unele considerații cu privire la prezentarea elementelor de geometrie în clasele I—IV.

Specificul formării noțiunilor geometrice; contribuția acestora la formarea reprezentărilor spațiale ale elevilor din clasele I—IV.

Bibliografie

Institutul de științe pedagogice: Metodica predării aritmeticii în școala generală de 8 ani, E.D.P., 1965.

Institutul de științe pedagogice: Metodica predării geometriei în școala generală E.D.P., 1965.

Miescu, I. Victor; Nicolae, F. Marinescu: Culegere de exerciții și probleme pentru școala generală, E.D.P., 1970.

Rusu, Eugen: Aritmetica — manual pentru liceele pedagogice E.D.P., 1970.

ISTORIA

1. Formarea poporului și a limbii române. Unitatea și continuitatea poporului român.

Continuitatea elementului daco-ro-

man la nord de Dunăre.

Condițiile în care s-au format poporul român și limba română.

Procesul de încheiere a formării poporului român și a limbii române.

Unitatea și continuitatea poporului român.

2. Formarea reprezentărilor și noțiunilor de istorie la elevii din clasele I—IV.

Principalele noțiuni de istorie accesibile elevilor din clasele I—IV.

Procesul psihologic al formării noțiunilor de istorie la elevii din clasele mici.

Specificul predării textelor de citire cu caracter istoric la clasele a II-a și a III-a în scopul valorificării maxime a conținutului lor educativ și al adâncirii conținutului unor noțiuni istorice fundamentale.

Metodica predării lecțiilor de istorie a patriei la clasa a IV-a.

Folosirea elementelor de istorie locală și a materialului didactic proiectiv.

Bibliografie

Constantinescu, Miron; Daicoviciu, Constantin; Ștefan, Pascu: Istoria României — Compendiu E.D.P., 1969.

Daicoviciu, C.; Constantinescu, Miron: Istoria României. Manual pentru clasa a XII-a E.D.P., București, 1970.

Gafar, Tatiana: Metodica predării istoriei, E.D.P., București, 1968.

Gal, T.; Rețegan, I.: Valorificarea instructiv-educativă a elementelor de istorie locală, E.D.P., 1967.

Mucică, T.; Cerghit, I.; Ceacalopol, G.: Mijloace tehnice audio-vizuale în predarea istoriei, E.D.P., București, 1970.

Popcangă, V.; Roșu, M.; Ștefan, Gr.: Metodica predării istoriei patriei — clasele I—IV (Manual pentru liceele pedagogice), E.D.P. București 1970.

GEOGRAFIA

1. Tabloul marilor schimbări în geografia economică a patriei.

2. Formarea și dezvoltarea reprezentărilor și noțiunilor geografice la elevii din clasele I—IV.

Probleme psihologice privind specificul formării reprezentărilor și noțiunilor geografice la elevii din clasele I—IV.

Formarea reprezentărilor și noțiunilor fundamentale de geografie fizică (reprezentări și noțiuni cu privire la orientare, formele de relief, climă).

Formarea principalelor reprezentări și noțiuni de geografie economică și politică.

Specificul predării geografiei județului la clasa a III-a. Lecția de geografie la clasa a IV-a.

Metode și procedee de activizare a gândirii elevilor la lecțiile de geografie.

Specificul folosirii metodei demonstrării la lecțiile de geografie.

Folosirea hărților, a desenului la tablă. Materialul didactic proiectiv.

Bibliografie

Tufescu, V.; Giurcăneanu, C.; Banu, Aurel: Geografia R.S. România (Manual pentru clasa a XII-a de liceu), E.D.P., București, 1969.

Institutul de științe pedagogice: Metodica predării geografiei în școala generală, E.D.P., București, 1966.

Mihalcea, Maria: Folosirea mijloacelor tehnice audio-vizuale în predarea geografiei, E.D.P., 1968.

Stoica, D.; Bușe, Liubovia: Metodica predării geografiei la clasele I—IV (Manual pentru liceele pedagogice), E.D.P., București, 1967.

Notă: Cadrele didactice vor studia și materialele publicate în care se reflectă schimbări în fizionomia județului în care acestea își desfășoară activitatea (industrie, agricultură, cultură).

ȘTIINȚELE NATURII

1. Factorii principali ai biologiei plantelor și animalelor.

Procesul de adaptare a organismelor la mediu; importanța cunoașterii acestui fenomen pentru înțelegerea unității organism — mediu și pentru ameliora-

rea speciilor de plante și raselor de animale.

2. Modernizarea conținutului și metodei predării cunoștințelor despre natură în clasele I—IV.

Preocupări actuale privind conținutul și metoda predării cunoștințelor despre natură la clasele I—IV.

Familiarizarea elevilor cu unele elemente de bază ale concepției științifice despre natură. Orientarea practică a elevilor prin predarea cunoștințelor despre natură.

Conținutul și metoda predării activităților de cunoaștere a mediului înconjurător la clasa I.

Organizarea și desfășurarea lecțiilor de cunoștințe despre natură la clasele II—IV.

Materialul didactic clasic și modern și tehnica folosirii lui în predarea cunoștințelor despre natură în clasele I—IV.

Organizarea și conținutul lucrărilor de laborator. Aspecte noi în folosirea metodei demonstrării.

Bibliografie

Botnariuc, N.; Dorobanțu, C.: Biologie generală (Manual pentru clasa a XII-a de liceu), E.D.P., 1968.

Institutul de științe pedagogice: Modernizarea învățământului la clasele I—IV, E.D.P., București, 1968.

Institutul de științe pedagogice: Metodica predării științelor biologice în școala generală, E.D.P., București, 1968.

Teodorescu, C.: Metodica predării științelor naturii la clasele I—IV (Manual pentru liceele pedagogice), E.D.P. București, 1967.

EDUCAȚIA FIZICĂ

Probleme privind conținutul și metoda predării educației fizice.

Metodica organizării și conducerii lecției de educație fizică.

Organizarea gimnasticii zilnice în școală.

Activități practice constând din: exerciții de gimnastică, jocuri, (dinamice, sportive, populare).

Bibliografie

Chirulescu, M.; Lărezești, F.; Benga, I.: Metodica predării educației fizice. Manual pentru liceele pedagogice de învățători, E.D.P., București, 1967.

***: Metodica educației fizice în școala generală, E.D.P., 1966.

***: Jocuri pentru copii și tineret, Ed. tineretului 1966.

DESENUL

Conținutul și metoda predării desenului în clasele I—IV.

Metodica lecțiilor de desen după natură, desen decorativ și desen compozițional (din memorie și din imaginație).

Demonstrații practice cu privire la tehnica realizării diferitelor desene.

Bibliografie

Lovinescu, A.; Gurău, V.; Dăcu, A.: Metodica predării desenului și modelajului în grădinița de copii, E.D.P., 1967.

Palade, M.; Mirza, M.: Din experiența predării desenului în școala generală de 8 ani (clasele I—IV), E.D.P., București, 1964.

MUZICA

Conținutul și metoda predării muzicii în clasele I—IV.

Conținutul și sistemul de organizare a activității muzicale.

Specificul lecțiilor din etapa în care nu se cunoaște notația muzicală și a celor din etapa notației muzicale.

Pregătirea învățătorului pentru predarea muzicii în clasele I—IV.

Bibliografie

Motora-Ionescu, Ana; Tudorie, Elena; Scorenea, Anton: Metodica predării muzicii în școala generală, E.D.P., 1965.

Serfezi, Ion: Metodica predării muzicii în școala generală, E.D.P., 1965.

*** Cîntece pentru pionieri și școlari. Ed. muzicală 1968.

Notă: În cadrul cursului se vor organiza activități practice de învățare a unor cîntece.

INDELETNICIRI PRACTICE

Conținutul și metoda predării indeletnicirilor practice la clasele I—IV. Bazele psihologice și pedagogice ale predării lucrului manual și a lucrărilor simple agricole.

Specificul organizării și desfășurării lecțiilor de lucru manual.

Activități practice constând din executarea unor lucrări prevăzute în programa școlară.

Bibliografie

Florian, T.: Material ajutător pentru indeletniciri manuale, E.D.P., 1963.

Serdeanu, I.; Dițuleasa, F.: Metodica predării lucrului manual în clasele I—IV, E.D.P., 1970.

Serdeanu, I.; Dițuleasa, F.: Îndrumări metodice pentru predarea indeletnicirilor practice în clasele I—IV, E.D.P., 1964.

PROGRAMA DE PERFECTIONARE

A EDUCATOARELOR

(studiu individual)

PLANUL DE ÎNVĂȚĂMÎNT
al cursului de perfecționare a educatoarelor

Nr. crt.	Disciplina	Numărul orelor			Total
		Lecții	Seminarii	Activ. pract.	
1	Psihologia copilului și pedagogia preșcolară	18	6	—	24
2	Probleme de metodica desfășurării activităților obligatorii	12	10	—	22
3	Limba română și literatura pentru copii	12	8	—	30
4	Elemente de istorie și geografia patriei	4	—	—	4
5	Cunoștințe despre natură	2	—	—	2
6	Probleme ideologice-politice	4	—	—	4
7	Colocviul de încheiere	—	4	—	4
TOTAL ORE :		52	28	—	80

PROBLEME DE PSIHLOGIA COPILULUI PREȘCOLAR ȘI PEDAGOGIE PREȘCOLARĂ

1. Dezvoltarea fizică și psihică a copilului de vîrstă preșcolară.

— Dezvoltarea fizică și psihică a copilului de vîrstă preșcolară. Unitatea dialectică dintre factorii interni și externi

ai dezvoltării copilului. Educația ca factor principal al dezvoltării;
— dezvoltarea senzației, percepției și reprezentării;
— dezvoltarea gândirii și limbajului infantil;
— educarea voinței și a trăsăturilor pozitive ale caracterului la preșcolar.

(Continuare în pagina 10)

După cum am promis, ne continuăm investigațiile în legătură cu organizarea vacanței pionierilor și școlărilor în cele trei luni de vară. La 21 iunie, așa cum au anunțat directorii de școli cu ocazia serbării de sfârșit de an, a început vacanța — „trimestrul IV”.

Cel mai mare centru de vacanță din Capitală rămâne, desigur, Palatul pionierilor.

„ȚARA SURISULUI”. Tovarășul director Nicolae Predescu ne-a convins — prin entuziasmul de care a dat dovadă — că nu este vorba doar de o simplă metaforă. Atât din punctul de vedere al posibilităților materiale pe care le are, cât și din cel al concepției care fundamentează viitoarea activitate, Palatul pionierilor va oferi multă varietate jocurilor, acțiunilor cultural-sportive, și posibilități multiple de afirmare a inițiativei copiilor. Principiul de la care se pleacă: stimularea interesului copiilor pentru autoorganizare.

Fiind vorba de vacanța copiilor, este firesc ca ei să-și exprime dorințele, să-și dezvăluie spiritul de inventivitate, imaginația, să-și îndeplinească — în limita posibilităților reale — cea mai mare parte din lucrurile pe care le-au râvnit în timpul școlii. Activități în cercuri, campionate, concursuri de natație, concursuri de orientare turistică. (Roza vinturilor și Ștăfeta iscusinței și a îndemnării), concursul internațional Tetraționul prieteniei, o stațiune estivală la Teatrul de vară al Palatului, prima grădiniță-cinematograf pentru copii, teatrul de păpuși, cursuri de dans, coruri pentru proiectarea diafilmelor, sau pentru schimburi între pasionați filatelici, întâlniri cu personalități ale vieții noastre cultural-sportive (de exemplu, cu membrii expediției transafricane), spații amenajate pentru agrement, un bufet deservit de micile noastre gospodine — iată câteva din

VACANȚA — frumusețile naturii, cîntec, joc și voie bună

acțiunile prevăzute pentru distracția și odihna copiilor.

Am încercat să ne imaginăm cum va arăta Palatul pionierilor în lunile cu mult soare. Tabloul este captivant. Într-adevăr, o „țară a surisului”. Am plecat cu regretul că nu mai sîntem la vîrsta la care am putea profita de toate miracolele copilăriei.

ȘI ELEVII MARI AU VACANȚA! Pentru lămurirea acestei probleme și pentru con-

cluzii ne-am adresat tov. I. Gh. Borca, vicepreședintele Consiliului popular al municipiului București.

În general, elevii mari preferă colectivele restrinse, seri distractive în care dansul apare ca o necesitate, plimbări, ore de lectură prelungită, sau de învățură. Totuși, aceasta nu înseamnă că vacanța lor nu trebuie să ne preocupe.

Aveți dreptate. În organizarea vacanței de vară este inclusă și activitatea

estivală a elevilor din clasele a X-a — a XII-a. Toate casele de cultură ale tineretului sînt deschise și pentru ei. Programele sînt concepute în așa fel încît să satisfacă toate categoriile de tineri care frecventează aceste case. Conform planului de măsuri al Inspectoratului școlar municipal, centrele cultural-sportive speciale pentru elevii mari, cu activitate zilnică (între orele 9-14) sînt: Ateneul tineretului, Liceul nr. 34, Universal club, Clubul T. 4, Stadionul Olimpia, Tehnic Club, Ștrandul Tineretului Băneasa, Clubul sportiv Progresul, Liceul nr. 35, Ecran Club, Modern Club. Elevii ultimei clase liceale sînt admiși la Baza studenților, stabilindu-se astfel o primă legătură cu colectivele studențești.

Vă rugăm să ne spuneți câteva cuvinte și despre felul în care a fost gîndită vacanța școlărilor?

Măsurile luate din timp pentru organizarea acestei vacanțe au fost discutate în cadrul Comitetului executiv al Consiliului popular, unde au fost aprobate planurile propuse de către Inspectoratul școlar și Consiliul municipal al Organizației pionierilor. Acțiunile pregătite răspund exigențelor educației și dorințelor manifestate, de obicei, de copii și părinți. Dintre ele subliniez organizarea cursurilor de înot. La fel de bună este și inițiativa deschiderii unui număr mare de stadioane, cluburi și terenuri sportive pentru copii. De asemenea, terenurile asfaltate din parcuri — amenajate în același scop — rezolvă, în parte, problema spațiilor de joacă. Trebuie adăugate și cele 678 de locuri de joacă din diferitele cartiere (100 noi).

Toate aceste pregătiri ne-au convins că în vacanța '71 elevii vor găsi nenumărate răspunsuri la întrebările „cum vom petrece?”, „unde și cum ne jucăm?”. Putem deci rosti cu toată încrederea: VACANȚA PLĂCUTĂ!

VALERIA BACIU

PROGRAMA DE PERFECTIONARE A EDUCATOARELOR

(Urmare din pag. 9-a)

2. Probleme actuale ale procesului de instruire în grădinița de copii:

- caracterul formativ al activității;
- probleme actuale ale psihologiei și pedagogiei jocului;
- modernizarea metodelor de învățămînt din grădinița de copii;
- pregătirea copiilor pentru școală în condițiile școlarizării la vîrsta de 6 ani.

Bibliografie

- *** Directivele C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului în R. S. România, aprobate de Plenara C.C. al P.C.R. din 22-25 aprilie 1968.
- Ceașescu, Nicolae: Cuvîntare la încheierea dezbaterilor privind dezvoltarea învățămîntului de cultură generală, profesională, tehnic și superior în R. S. România, aprilie 1968.
- *** Lege privind învățămîntul în R. S. România, votată de M.A.N. a R. S. România, în 13 mai 1968.
- *** Programa pentru clasa I 1968, Ministerul Învățămîntului.
- *** Revista de pedagogie — Supliment pentru învățămîntul preșcolar, 1/1970, 2/1970, 1/1971.
- *** Caiete de pedagogie modernă nr. 1 Clasa I copii de 6 ani, E.D.P., 1970.
- Andreescu, Fl.: Creșterea eficienței educative a jocurilor de construcție, Revista de pedagogie nr. 5/1967.
- Chateau, Jean: Copilul și jocul, E.D.P., 1970.
- Chircey, E.; Nicoară, M.: Particularitățile de vîrstă ale preșcolărilor, E.D.P., 1965.
- Debesse, M.: Psihologia copilului de la naștere la adolescență, E.D.P., 1970.
- Gheorghian, El.; Taiban, M.: Metodica jocurilor și a programului distractiv în grădinița de copii, E.D.P., 1969.
- Lovinescu, Al.: Jocuri de creație cu subiecte din povești, E.D.P., 1962.
- Popescu-Neveanu, Paul; Andreescu, Florica; Bejat, Marian: Studii psihopedagogice privind dezvoltarea copiilor între 3 și 7 ani, E.D.P., 1970.
- Pufan, Petre: General și particular în gîndirea copiilor (3-15 ani), E.D.P., 1968.
- Roșca, Al.: Chircey, A. (sub redacția): Psihologia copilului preșcolar, E.D.P., 1970.
- Roșca, Al.; Chircey, A.: Psihologia pedagogică, E.D.P., 1967.
- Șchiopu, Ursula: Dezvoltarea operativității gîndirii copilului, Ed. științifică, 1966.

- Șchiopu, Ursula: Probleme psihologice ale jocului și distracțiilor, E.D.P., 1970.
- Taiban, M.; Bernișchi, M.; Chircey, A. (sub redacția): Pedagogia preșcolară, E.D.P., 1970.
- Țircovnicu, V.: Pedagogia generală. Manual pentru liceele pedagogice, E.D.P., 1970.

METODICA ORGANIZĂRII ȘI DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚII OBLIGATORII

- Probleme metodice actuale ale activităților obligatorii în grădinița de copii.
 - educația fizică
 - cunoașterea mediului înconjurător și dezvoltarea vorbirii
 - formarea reprezentărilor matematice
 - activitățile muzicale
 - desenul și modelajul
 - activitățile de construcții
 - organizarea și desfășurarea activității cu grupe combinate.

Bibliografie

- Dragomirescu, G. G.; Khun, S.; Bojin, E.: Educația fizică în grădinița de copii, E.D.P., 1967.
- Dolgoșev, M.; Marinescu, E.: Educația muzicală în grădinița de copii, E.D.P., 1967 (metodică).
- Lovinescu, Al.; Gurău, V.; Daicu, A.: Metodica predării desenului și modelajului în grădinița de copii, E.D.P., 1967.
- Petricică, M.; Petre, M.: Activitățile manuale în grădinița de copii, E.D.P., 1969.
- Petricică, M.; Petre, M.: Metodica predării activităților manuale în grădinița de copii. Manual pentru liceele pedagogice de educatoare, E.D.P., 1969.
- Petricică, M.; Petre, M.: Metodica educației în grădinița de copii. Manual pentru liceele pedagogice, E.D.P., 1970.
- Varzari, El.; Taiban, M.; Manasia, V.: Cunoașterea mediului înconjurător și dezvoltarea vorbirii, E.D.P., 1970.

LITERATURA PENTRU COPII

- Rolul literaturii pentru copii în educația multilaterală a preșcolărilor.
 - Categoriile de creații literare destinate preșcolărilor.
 - Probleme metodice ale predării diferitelor genuri și specii literare.

Bibliografie

- *** Literatura pentru copii. Manual pentru liceele pedagogice și institutele pedagogice de 2 ani, E.D.P., 1970.
- *** Unele probleme ale literaturii pentru copii, Ed. tineretului, 1966.

PROBLEME DE LIMBA ROMÂNĂ

- Structura și funcționalitatea vocabularului.**
 - Componența și îmbogățirea vocabularului. Fond principal de cuvinte, restul vocabularului, regionalisme, arhaisme. Mijloace interne și externe de îmbogățire a vocabularului. Formarea cuvintelor.

- Probleme de fonetică.**
 - Structura fonetică a limbii române. Fonemele limbii române: vocale, semivocale, consoane. Caracteristici. Hiatul; formarea lui. Alfabetul limbii române — particularități. Reguli de despărțire a cuvintelor în silabe.

- Elemente de morfologie.**
 - Clasificarea părților de vorbire. Caracteristicile principale ale acestora.
 - Flexiunea nominală. Categoriile gramaticale nominale și mijloacele lor de exprimare.
 - Flexiunea verbală — Categoriile gramaticale ale flexiunii verbale și mijloacele lor de exprimare.
 - Implicațiile ortografice și ortoepice, sintactice și stilistice ale părților de propoziție.

- Elemente de sintaxă.**
 - Sintaxa propoziției — Părțile principale de propoziție — caracteristici — Părțile secundare de propoziție — caracteristici.
 - Sintaxa frazei. Felurile propozițiilor în frază. Coordonarea. Subordonarea — corespondența dintre părțile de propoziție și propozițiile subordonate.
 - Mijloacele de exprimare a raporturilor sintactice — în propoziție și frază.
 - Topica. Punctuația. Aspecte stilistice în cadrul propoziției și al frazei.

- Notă. În expunerile și seminarile de limbă română se vor folosi cu precădere analizele gramaticale.**

Bibliografie

- Academia R. S. România: Îndreptar orto-

- grafic, ortoepic și de punctuație, 1965.
- Dron, Virgiliu; Constantinescu, S.: Culegere de texte literare pentru analize gramaticale, E.D.P., 1968.
- Nicolescu, Aurel: Analize gramaticale, Ed. „Ion Creangă” 1971.
- Vlad, Valeriu; Vlad-Budoiu, Voichița; Știrbu, Patriciu: Curs practic de analiză gramaticală, E.D.P., 1970.
- *** Gramatica limbii române (cu noțiuni de vocabular și fonetică), manual pentru liceele pedagogice, E.D.P., 1969.
- *** Manualele de limbă română, clasele VI—VIII (capitolele de gramatică) E.D.P., 1969, 1970.

ELEMENTE DE ISTORIA ȘI GEOGRAFIA PATRIEI

- Formarea poporului și a limbii române. Unitatea și continuitatea poporului român.**

Continuitatea elementului daco-roman la nord de Dunăre. Condițiile în care s-au format poporul român și limba română. Procesul de încheiere a formării poporului român și a limbii române. Unitatea și continuitatea poporului român.

- Tabloul marilor schimbări în geografia economică a patriei.**

Bibliografie

- Daicoviciu, C.; Constantinescu, Miron: Istoria României, Manual pentru clasa a XII-a E.D.P., București, 1970.
- Tufescu, V.; Giurcăneanu, C.; Banu, Aurel: Manual pentru clasa a XII-a de liceu, E.D.P., București, 1969.

ȘTIINȚELE NATURII

- Factorii principali ai biologiei plantelor și animalelor. Procesul de adaptare a organismelor la mediu; importanța cunoașterii acestui fenomen pentru înțelegerea unității organism-mediu și pentru ameliorarea speciilor de plante și raselor de animale.**

Bibliografie

- Boțariuc, M.; Dorobanțu, C.; Băican, D.; Stugren, S.: Biologia generală, Manual pentru clasa a XII-a de liceu, E.D.P., 1968.

OAMENII ȘCOLII ÎN IPOSTAZE DE CREATORI

AFIRMĂRI LITERARE

Studii vilcene

Activitatea celor peste o sută patruzeci de cercetători, în marea lor majoritate învățători și profesori, grupați în cercul „Prietenii istoriei”, de pe lângă filiala Arhivelor Statului din Rîmnicu Vilcea, a mai fost menționată în presă, cu prilejul nenumăratelor comunicări ținute la simpoziioane, cursuri de specializare în arheologie și paleografie, expoziții, săpături și descoperiri științifice. Această muncă asiduă s-a răsfrînt pozitiv și în continua acumulare a celor peste șase mii de documente, a suteor de manuscrise, unele datînd încă din neolitic și pînă în epoca romană).

Prin volumul de povestiri „După-amiaza bătrînului domn”, apărut la Editura „Albatros”, Radu Ciobanu, profesor de limbă și literatură română la Liceul din Hunedoara, se afirmă ca un scriitor autentic, de mare concentrație, ai cărui eroi sînt luați cu precădere din lumea și viața școlii, atît de familiare autorului.

În „Monolog pentru Andrei”, povestirea care deschide volumul, ne întîlnim cu zbuciumul unui diriginte, cu muștrările lui de conștiință pentru o ne-intervenție la timp în cazul unui „elev cu probleme” al cărui neznodămint este tragic. Brutalizat acasă de tatăl său, un om decăzut, terorizat la școală de o profesoară total lipsită de vocație, micul Andrei Socol își caută refugiu în sollicitudinea dirigintelui clasei. Cînd și acesta îl neglijează, din anumite motive personale, tocmai într-un moment de intens dramatism pentru elev, ieșirea din impas nu mai poate avea loc. Monologul interior al dirigintelui, identificat cu persoana autorului, este o pledoarie pentru apropierea de copil, pentru cunoașterea și respectarea personalității sale sensibile, fragile.

În multe din schițele volumului, Radu Ciobanu se dovedește a fi un fin observator al universului adolescentin, plin de întrebări și căutări. În „Noapte bună”, de pildă, un elev și o elevă din clasele superioare locuiesc în aceeași curte fără să se cunoască. Timid și inocent, un sentiment cald se infiripă între ei. Dar în momentul în care ajung să facă cunoștință, rămîn deziluzionați.

ALEXANDRU MITRU

„După-amiaza bătrînului domn”

În „Stille Nacht” și „Munții” — printre cele mai realizate povestiri — sînt surprinse cu aceleași posibilități de investigație relațiile bazate pe afecțiune și dragoste dintre tineri.

Cartea lui Radu Ciobanu, bine primită de presa noastră literară, reprezintă un debut editorial promițător. El ne îndreptățește să așteptăm cu încredere romanul „Crepuscul” al aceluiași autor, anunțat de Editura „Eminescu”.

DIM. R.

„Loviște — mirific plai”

Cateodă-biblioteca sau laborator, catedră-uzină sau fermă experimentală, catedră-cercetare, deci creație, sînt relații tot mai des întîlnite în comunicarea cotidiană. Și nu mai surprinde pe nimeni. Profeso-

rul — fără a-și părăsi îndatorirea sa fundamentală: de a educa și instrui tinerele generații — devine astfel nu numai un transmițător de valori științifice, culturale și artistice, dar tot mai mult și un creator de asemenea valori. Unul dintre aceștia — mulți, în școlile noastre — este profesorul Nicolae Ciurea-Genuneni, din Rm. Vilcea, proaspăt autor al

culegerii „Loviște — mirific plai”, apărută sub egida Inspectoratului școlar al județului Vilcea. Cartea cuprinde 27 de legende populare cu vechi rădăcini în folclorul Țării Loviștei și care, datorită valorii lor, au ajuns pînă la noi, documente folclorice autentice. În sumarul culegerii, alături de legende inedite, cum ar fi: „Piatra fetei”, „Cula lui De-

cebai” etc., a fost inserat și un interesant material iconografic: fotografii, copii după documente de arhivă, reproduceri după motive votive. Culegerea beneficiază de un cuvînt înainte semnat de istoricul literar și folcloristul Ovidiu Papadima.

Prof. IOAN BARBU-CORBU
Rîmnicu Vilcea

arta plastică

PEISAJ DE PRIMĂVARĂ

Prof. ANA MARIA GRUICI

Cronici

Istoria învățămîntului din România (compendiu)

Lucrarea, apărută sub auspiciile Ministerului Învățămîntului și ale Academiei de Științe Sociale și Politice, este elaborată de un prestigios colectiv de profesori și oameni de știință, în frunte cu prof. univ. dr. docent Constantin C. Giurescu, și cu colaborarea prof. univ. Miron Constantinescu, președintele Academiei de Științe Sociale și Politice, a lui Constantin Motas, om de știință emerit, și a altor specialiști. Ea înfățișează dezvoltarea învățămîntului în fiecare din marile epoci din istoria României, din cele mai vechi timpuri și pînă astăzi.

Cea dintîi formă de învățămînt pe teritoriul patriei noastre, orală, a apărut în comuna primitivă, răspunzînd nevoii de a se transmite între grupuri sau de la o generație la alta cunoștințele dobîndite în procesul muncii.

De la învățămîntul oral al geto-dacilor se trece la cel scris, pe care documentele îl atestă ca existent pe teritoriul vechii Dacii încă din întîiul secol al erei noastre și care este legat, cu deosebire, de viața orașelor-cetăți de pe țărmul Mării Negre — Tomis, Histria, Callatis. Stau mînturie o substanțială terminologie latină, legată de învățămînt, folosită nu numai de

meșteșugarii și negustorii din centrele orașenești, dar chiar și de țărani, precum și numeroase inscripții ce ne-au rămas din această perioadă, cum este cea de la Biertan.

O dată cu trecerea spre feudalism învățămîntul de pe teritoriul patriei noastre suferă o puternică influență bizantină, fie direct, fie prin slavii de sud. Acest învățămînt, legat strîns de biserică, va continua să existe în întreaga perioadă a feudalismului dezvoltat (secolele XIV—XVIII), pînă ce apar școlile orașenești, legate de nevoile unei noi pături sociale, țirgoveșimea, meșteșugarii și negustorii.

Începînd cu această perioadă, lucrarea tratează dezvoltarea învățămîntului pe ramuri: învățămîntului matematic, al istoriei, al chimiei, biologiei, artistice etc. Sînt amintite, cu acest prilej, primele școli românești mai dezvoltate de pe la mijlocul veacului al XVIII-lea (Alba Iulia, Blaj, Tirgoviște, Cotnari), apoi Academiiile domnești din București și Iași. Vrednic de reținut este, de asemenea, ajutorul pe care Țările Române îl dau, în această perioadă, pe linie de învățămînt, popoarelor din Balcani și Orientul Apropiat.

Cu Gheorghe Lazăr, la București, cu Gheorghe Asachi la Iași, care-și țineau cursurile în limba română, sau Simion Bărnuțiu în Ardeal, unde școala publică luase ființă cu mult înainte, începe epoca modernă a învățămîntului românesc. Științele practice sînt tot mai apreciate, iar momentul unei activități bogate pe tărîm didactic și cultural devine tot mai prielnic.

Învățămîntul românesc în-

registrează, apoi, un moment deosebit de important în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza. Inițiativa domnitorului pentru a da o organizare cit mai bună și mai eficientă instituțiilor școlare sînt materializate, mai ales, în înființarea celor două universități, din Iași (1860) și București (1864), și, cu deosebire în promovarea primei legi pentru organizarea instrucției publice în România, din 25 octombrie 1864, lege care privește organizarea întregii rețele școlare din țară.

Următorul moment important din evoluția învățămîntului nostru național îl constituie aplicarea legilor din 1893 și 1899, care constituie premisa dezvoltării învățămîntului profesional și tehnic (școli de arte și meserii, de agricultură și silvicultură, școli comerciale etc.).

Prin reforma lui Spiru Haret, de la începutul veacului XX, școala românească face un nou pas înainte, iar legile din 1924 și 1928 asigură unificarea învățămîntului din România.

În ultimul capitol, autorii lucrării acordă un loc deosebit învățămîntului nostru de după 23 August 1944, care, prin reforma învățămîntului din 1948 și Legea învățămîntului din 1968, cunoaște o mare înflorire, sub semnul umanismului socialist.

Compendiul de „Istoria învățămîntului din România” se impune prin rigoarea tratării materialului, prin documentarea sa temeinică. Este utilizat un vast aparat bibliografic (la sfîrșitul fiecărui capitol se dă o bibliografie selectivă), precum și un bogat material documentar, în bună parte inedit.

FĂNICĂ N. GHEORGHE

Admirație și stimă

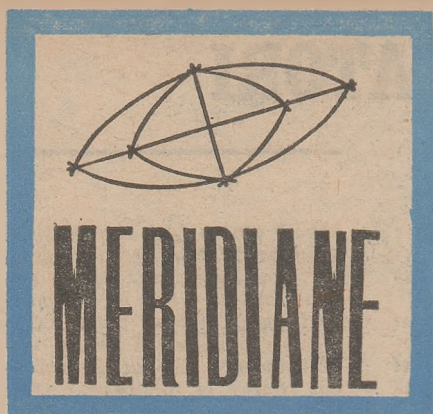
(Urmare din pag. 1)

atît de strînsă încît nu-mi pot imagina studenți vrednici de acest nume dacă în liceu și mai înainte, în școala generală, nu s-au dezvoltat așa cum se cuvine.

Sînt sigur că într-o măsură mult mai mare decît mine înțeleg lucrurile conducătorii noștri, la toate nivelele, în primul rînd, din Ministerul Învățămîntului, cel mai direct interesat și cel mai direct răspunzător de formarea viitorilor oameni de care avem nevoie, precum și alte foruri interesate de problema construirii în cele mai bune condiții a societății noastre socialiste. Așa se explică — îmi permit să închei cu această declarație care poate părea prezumțioasă — interesul și atenția cu care am urmărit tot-

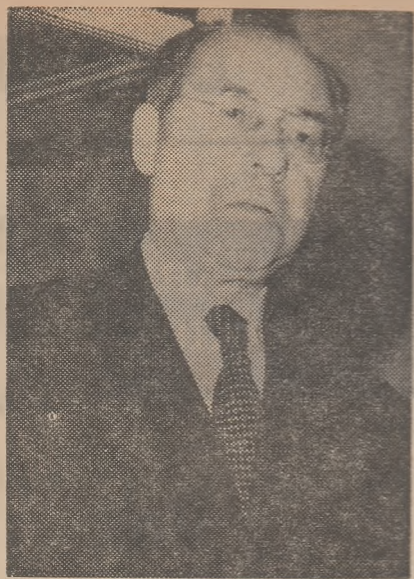
deauna și urmăresc, mai cu seamă acum, în măsura posibilităților mele, modul cum se lucrează în învățămînt.

De Ziua învățătorului țin să-mi exprim ceea ce am făcut indirect și pînă aici, înalta stimă și sinceră admirație pentru toți lucrătorii, indiferent de grad, din școlile țării noastre și le urez, cum se obișnuiește, în astfel de împrejurări, succese mari și trainice.

CERCETAREA PEDAGOGICĂ ȘI ABORDAREA PROSPECTIVĂ A EDUCAȚIEI

— Convorbire cu prof. dr. V. M. HVOSTOV, președintele Academiei de științe pedagogice a U. R. S. S. —

Discuția noastră cu prof. dr. Vladimir Mihailovici Hvostov, președintele Academiei de științe pedagogice din Uniunea Sovietică, a urmat interesanței conferințe pe care reputatul om de știință, oaspete recent al țării noastre, a prezentat-o în fața profesorilor și cercetătorilor români, la Universitatea din București. Am luat ca punct de pornire coordonatele turului de orizont în actualitatea pedagogică din Uniunea Sovietică întreprins de profesorul Hvostov.

— Ați evidențiat, drept principale preocupări actuale ale școlii și pedagogiei sovietice, măsurile privind generalizarea școlii medii de cultură generală, corelarea nivelului învățământului cu cel al dezvoltării științifice, reducerea de la 4 ani la 3 ani a duratei învățământului de pe așa-numita treaptă primară, introducerea — începând din clasa a VIII-a — a disciplinelor facultative, la alegere. Care sînt caracteristicile, pe planul didacticii, ale studiilor întreprinse de institutele și specialiștii Academiei de științe pedagogice a U.R.S.S.?

— Orientarea principală a cercetărilor noastre didactice o constituie stimularea, prin toate mijloacele, a gândirii creatoare și a muncii de concepție a elevilor, atât în activitățile școlare cît și în afara lor. Totodată, ne preocupăm de individualizarea învățământului într-o măsură cît mai largă, fără a leși însă din sistemul de studiu pe clase și ore de curs. Aceasta nu înseamnă însă că subapreciam activitatea din cadrul cercurilor și diferitelor forme de activitate din afara clasei și din afara școlii. Dimpotrivă, în Uniunea Sovietică există un sistem foarte dezvoltat de activități extrașcolare — cercuri tehnice, științifice, cibernetice, de naturaliști etc. Am ținut să subliniez, prin aceasta însă, faptul că, pe baza experienței noastre (am avut în urmă cu mai multe decenii și un plan Dalton, cu metode de activitate în brigadă și metode-laborator) ne-am convins că sistemul activităților pe clase și lecții — încheiat în urma unei acumulări îndelungate și largi de experiență practică și investigație

științifică — rămîne cel mai eficient. Pornind de la această convingere considerăm că misiunea actuală cea mai importantă este modernizarea sistemului lecțiilor, al orelor de curs.

— Care sînt, printr-o parte, principalele direcții de modernizare a procesului de învățămînt?

— Noi situăm pe primul plan didactica utilizării mijloacelor tehnice contemporane de predare, integrarea organică în sistemul lecțiilor a televiziunii, cinematografului școlar, a tuturor mijloacelor audio-vizuale de instruire ce pot fi utilizate cu succes la diferitele discipline de învățămînt. Didacticienii noștri desfășoară în prezent o muncă vastă pe plan tehnologic, pentru elaborarea unor noi structuri de dotări școlare, a unor noi mijloace moderne de predare. Esențial este, repet, aspectul didactic al problemei, adică includerea organică a noilor mijloace de predare în procesul de învățămînt bazat pe sistemul lecțiilor.

În al doilea rînd, acordăm o mare importanță învățămîntului programat. Chiar anul acesta, au apărut manuale foarte interesante de învățămînt programat, întimpinate cu multă satisfacție de către opinia publică pedagogică. Dar nu este vorba numai de manuale. Sînt studiate, într-o acțiune de cercetare conjugată, bazele psihologice, pedagogice și didactice ale procesului de programare a învățămîntului. Se caută să se evalueze și să se verifice calitatea cunoștințelor dobîndite prin intermediul diferitelor programe elaborate, cum se repercutează programarea asupra stării psihice și fiziologice a elevilor etc.

— Se discută intens pe plan mondial, ați amintit și dv. în expunerea prezentată la Universitatea din București, despre determinarea unui sistem științific de planificare a învățămîntului. În ce măsură preocupările Academiei de științe pedagogice includ și problemele planificării învățămîntului?

— Preocupările de planificare a învățămîntului reprezintă o sarcină relativ recentă a Academiei de științe a U.R.S.S. Este vorba, desigur, de studii

privind optimizarea metodelor și de elaborare a unor factori pentru luarea deciziilor, prin utilizarea mai largă a metodelor matematice, a mașinilor electronice de calcul. Problema planificării devine din ce în ce mai acută datorită, în primul rînd, creșterii contingentului de elevi prin trecerea treptată la învățămîntul mediu general obligatoriu. De altfel, perfecționarea planificării în ansamblu, nu numai în domeniul învățămîntului public, reprezintă una dintre cele mai importante sarcini actuale înscrise în directivele de partid și de stat.

Cadrul fundamental nou al planificării îl constituie faptul că școala medie generală de 10 ani devine principalul rezervor de pregătire al celor care vor lucra direct în producție. Aceasta pune implicit problema precizării tipurilor de învățămînt pe specialități după parcurgerea primelor 8 clase: școli de cultură generală, școli medii speciale, școli profesionale-tehnice; elaborarea sistemului de diferențiere a studiului prin discipline facultative, dezvoltarea învățămîntului tehnic postmediu etc.

Pentru studierea acestor probleme acute de mare anvergură, a fost creată o secție de planificare a învățămîntului public în cadrul Institutului de pedagogie generală al Academiei, pe care intenționăm să o lărgim considerabil, inclusiv pentru studierea aspectelor economice ale planificării. În această privință, ne vom desfășura activitatea în strînsă colaborare cu Academia de științe pedagogice a U.R.S.S. precum și cu Universitatea din Moscova și Institutul pedagogic „Lenin” din Moscova.

Pe agenda priorităților noastre figurează, la loc de frunte, intensificarea elaborării studiilor de economie a învățămîntului și, în primul rînd, stabilirea modului de a preda cît mai economic și mai rațional fiecare disciplină, atât în învățămîntul de cultură generală, cît și în învățămîntul profesional și tehnic. Toate aceste cercetări de economie a învățămîntului vor fi diferențiate pe regiuni.

Deosebit de actuală este pentru noi și problema perfecționării conducerii școlii, introducerea în cadrul acesteia

a unor elemente de automatizare. Trebuie să stabilim în ce forme și în ce măsură automatizarea este utilă în sistemul nostru de învățămînt. Există pe acest plan foarte multe aspecte specifice, în ansamblu problema fiind foarte nouă în domeniul învățămîntului.

— Alături de studiile cercetătorilor din institutele specializate ale Academiei de științe pedagogice, numeroase idei, procedee și metode originale se nasc în școli, din inițiativa unor valoroși practicieni de la catedră. Cum sprijiniți, din faza de proiect în faza de finalizare, activitatea acestora?

— Pe lângă institutele noastre specializate funcționează puncte speciale de consultații pentru cadrele didactice din școli. Avem un număr de laboratoare ale institutelor puse la dispoziția cercetătorilor din școli, inclusiv a celor din școlile sătești. Unii profesori care desfășoară activități experimentale de perfecționare a muncii pedagogice sînt salariați direct de noi. De altfel, institutele Academiei noastre își completează efectivele pe seama cadrelor provenite din școlile medii, perfecționate, în principal, prin sistemul aspiranturii.

Vreau să subliniez, încă o dată, valoarea acestei participări a practicienilor din școli la cercetarea pedagogică, privită prin prisma uneia dintre preocupările noastre centrale, la care m-am mai referit: perfecționarea și modernizarea lecției. Tocmai concursul a zeci și zeci de mii de inovatori și creatori de metode didactice, care activează direct la catedrele școlilor, ne dă convingerea reușitei acestei ample acțiuni.

Convorbire consemnată de M. HERIVAN

R. P. BULGARIA:

Tineretul și orientarea profesională

Spre ce profesii se orientează tineretul din R.P. Bulgaria? La această întrebare ne dă un amplu răspuns un studiu publicat în revista „Bulgaria” de Hristo Bonev, cercetător la Centrul de cercetări sociologice. Autorul pornește de la constatarea că absolvenții școlilor medii din R.P. Bulgaria se orientează, cu preponderență, spre profesiile tehnice, de perspectivă, bazate pe automatizare și cibernetică, ca și spre cele tradiționale în care mecanizarea muncii atinge un nivel ridicat. Acest lucru — observă Hristo Bonev — este în concordanță cu revoluția științifico-tehnică din epoca noastră și totodată cu construcția socială cu interesele economice ale țării.

Pentru a oferi tinerilor asemenea posibilități în R.P. Bulgaria s-a instituit un vast sistem de orientare profesională. Crește, totodată numărul instituțiilor de învățămînt specializate în studii necesităților de cadre, al perspectivelor de dezvoltare ale țării.

În continuarea articolului

sînt prezentate cîteva date semnificative despre amploarea învățămîntului profesional-tehnic din R. P. Bulgaria — 30 de școli tehnice-profesionale, 40 de școli medii-tehnice profilate pe construcția de mașini, precum și un mare număr de școli medii și profesionale agricole. Acestora li se adaugă alte 250 de diferite școli tehnice.

Un rol important la angajarea tinerilor în producție îl au laboratoarele psihologice care funcționează pe lângă întreprinderile industriale. Astfel, în cadrul laboratorului psihologic al Combinatului metalurgic din Kremikovsk, fiecare tînar trece, la angajare, printr-un test de verificare a aptitudinilor, a pregătirii sale teoretice și practice, pentru a fi îndrumat spre cel mai potrivit loc de muncă.

D. R.

AFGANISTAN:

Pregătirea învățătorilor

În Afganistan este în curs de realizare un larg program național de pregătire a învățătorilor în vederea generalizării

Actualitatea pedagogică peste hotare

Învățămîntului primar, care va trebui să se încheie în 1990. Centrul de realizare a acestui program îl reprezintă Academia creată în urmă cu cinci ani la Kabul. Pentru etapa actuală (1967—1972) se prevede ca numărul copiilor școlarizați în învățămîntul primar să treacă de la 402 000 (18 la sută din populația de vîrstă școlară) la 560 000, ceea ce reprezintă o creștere de 39 la sută. Este prevăzută, de asemenea, formarea a 6 000 de noi cadre didactice, ca și reciclarea a 9 000 de învățători aflați în funcțiune.

De la crearea sa, Academia a format cîteva sute de profesori pentru școlile normale din

provincie. În vederea cît mai bune funcționări a acestor școli, Afganistanul a cerut sprijinul Organizației Națiunilor Unite. Demersul acesta a dus la instituirea unui proiect comun UNESCO-UNICEF în scopul dezvoltării învățămîntului afgan. UNICEF-ul a furnizat echipamentul și materialul necesar pentru aplicarea noilor tehnici pedagogice și se ocupă de funcționarea școlilor normale din provincie. La rîndul său, UNESCO a trimis experți și consilieri specialiști în pedagogie, în formarea cadrelor didactice, precum și specialiști în domeniul științelor, al limbii etc.

MANIFESTĂRI INTERNAȚIONALE

Lunile care urmează se anunță bogate în întâlniri internaționale pe teme educative. Cu prilejul împlinirii a 350 de ani de la înființarea orașului suedez Göteborg, de pildă, va avea loc în acest oraș, între 29 august și 1 septembrie a.c., un Forum internațional de educație. Printre personalitățile care vor participa la acest forum, organizat în colaborare cu UNESCO, se numără primul ministru al Suediei, Olaf Palme, Edgar Faure, fost

ministru al educației (Franța), Hildegard Hamm-Brucher, secretar de stat (R.F.G.) etc.

Dezbaterile ce se vor desfășura în cadrul Forumului vor fi consacrate principalelor tendințe ale sistemelor de învățămînt din diverse țări.

În altă regiune a Europei — la Milano — se vor întâlni, între 16 și 19 septembrie, experți și părinți adoptivi în cadrul unei Conferințe mondiale asupra adopțiunii și a plasamentului familial.

Pe ordinea de zi a conferinței vor figura următoarele teme: adopțiunea și plasamentul familial în perspectiva politicii sociale actuale; adopțiunea și societatea contemporană etc.

Conferința va prilejui realizarea unui amplu schimb de experiență între diferite națiuni, de natură să ducă la găsirea unor soluții judicioase pentru numeroasele probleme pe care le pun adopțiunea și plasamentul familial.

Spicium din calendarul foarte plin al lunilor următoare, încă cîteva întâlniri, specifice în primul rînd temele acestora: „Creație și creativitate” (Franța, între 20 și 30 august a.c.), „Educația permanentă a adulților” (Anglia, între 31 iulie — 7 august și 7—14 august a.c.), „Tehnici audio-vizuale pentru studiul limbii” (R.F.G., de la 27 august la 4 septembrie).